

Dr. Gödölle István*

A MAGYAR IPARJOGVÉDELMI ÉS SZERZŐI JOGI EGYESÜLET 100 ÉVE – TÖRTÉNETI ÉS ARCHONTOLÓGIAI VÁZLAT**

1. MEGALAKULÁS 1905-BEN

„Az őszi szélben, október elején indult meg a mozgalom, amely alig néhány hét alatt nagyra növelte azt a lelkes és díszes tábort, amely a Magyar Iparjogvédelmi Egyesületet életre hívta. Életre hívta azzal a munkakedvvel és ügyszeretettel, amelyet csakis nagy és nemes célok támasztanak, amelyet egyedül a küzdelem sikerébe vetett biztos hit és az a szent ambíció képes táplálni, hogy az odaadó munka nyomán áldásos eredmény fakadjon.”

Ezekkel a szavakkal vezették be a Magyar Iparjogvédelmi Egyesület (a továbbiakban „Egyesület”) megalakulásáról szóló tudósítást az Iparjogi Szemle¹ 1906. január 15-én megjelent első számában.² Az első szám borítólapjának belső oldalán szerkesztőségi felhívás található az Egyesület és az Iparjogi Szemle céljairól.³

Az Egyesület megalakulását dr. Fazekas Oszkár ügyvéd és dr. Kayser Szilárd m. kir. szabadalmi albíró kezdeményezték. Dr. Kayser Szilárd volt abban az időben tudomásunk szerint az egyetlen olyan kinevezett magyar bíró, akinek jogi képesítése mellett műszaki képzettsége is volt.⁴ Az általuk kibocsátott lelkes felhívás a következőképpen fogalmazta meg a megalkandó Egyesület célját:

„Mindaddig, amíg jogrendünk szűk látkörét az 'ingók' és az 'ingatlanok' töltik be; mindaddig, míg a munkás-társadalom eszmei alkotásainak legnagyobb része közprédára van bocsájtva;

* Szabadalmi ügyvivő, Gödölle, Kékes, Mészáros & Szabó Szabadalmi és Védjegy Iroda, az AIPPI Magyar Csoportjának elnöke

** Az Egyesület megalakulásának 100. évfordulója alkalmából „Tudományos múlt, jelen és jövő a szellemi tulajdon területén” címmel megrendezett emlékülésen előszörban a régmúlt eseményeivel foglalkoztam, mivel az Egyesület 1962-es újjáalakulása óta eltelt időszakot már több közleményben tárgyalták (lásd a 182., 183., 184. és 185. lábjegyzetet).

¹ Az I. évf. 1. szám fejléce: Iparjogi Szemle. Az üzleti tisztesség, a szabadalmi, védjegy-, minta- és szerzői jog és az összes ipari eszmei javak oltalmát szolgáló folyóirat. A „Magyar Iparjogvédelmi Egyesület” közlönye. Megjelenik minden hó 15-én.

² Iparjogi Szemle, 1906. 1. sz. 18–19. o. A névtelenségbe burkolódzó tudósító dr. Fazekas Oszkár, aki az Egyesület első titkára és az Iparjogi Szemle első felelős szerkesztője volt. Lásd: Iparjogi Szemle, 1926. 8. sz. 29. o.

³ A felhívást idézi dr. Bendzsel Miklós: A jövő emlékei? A szellemi tulajdon védelmének millenniumi öröksége. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 2007. 1. sz. 12–13. o.

⁴ Iparjogi Szemle, 1906. 8. sz. 263. o. Eme 1906. október 15-i híradás dr. Kayser szabadalmi bírói kinevezéséről szól, cikkeit lásd a 34. lábjegyzetben. A m. kir. Szabadalmi Bíróságról 1922-ben c. alelnökként vonult nyugalomba. A Szabadalmi Közlöny 1946. március 1-i 5. száma adott hírt dr. gaádi Kayser Szilárd 80 éves korában történt elhunytáról.

mindaddig, míg a jogélet keretei ki nem terjednek ama magasságok régiójáig, amelyekben a szellem szárnyain odaemelkedett emberi alkotások honolnak: hazánk közgazdaságának nagyarányú emelkedése elől a magasabb szférák el maradnak zárva.

A Magyar Iparjogvédelmi Egyesület feladata lesz úgy az érdekelteket, mint a műszaki és a jogi tudás kiváló tényezőit egyesítve, az egyesülés adta ellenállhatatlan erőt annak a nagy célnak a szolgálatába állítani, hogy az eszmei javakat a jogrend gyors és erélyes törvényhozási reformok és modern közszellemtől áthatott törvénykezés útján minél előbb és minél tökéletesebben oltalmába vegye.”⁵

Három tényezőt említ a program:

- az érdekelteket, azaz az ipari és kereskedelmi köröket,
- a jogban járatos szakembereket és
- a műszaki szakembereket.

Az alapítók jó érzékkel ismerték fel, hogy az Egyesület akkor működhet eredményesen, ha a magyar ipar és kereskedelem mértékadó tényezőit is sikerül megnyerniük. Az alakuló közgyűlést a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége (Gy.O.Sz.) helyiségében tartották meg 1905. november 16-án.⁶ A közgyűlésen Ranschburg Viktor, az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Rt. igazgatója elnökölt, az előadói tisztet dr. Baumgarten Nándor és dr. Fazekas Oszkár ügyvédek látták el.

Az alakuló közgyűlés elfogadta az alapszabályokat és megválasztotta a tisztségviselőket, az igazgatóság és a választmány tagjait, ezzel az Egyesület mint jogi személy megalakult.⁷ Az alapszabályokat a belügyminiszter a kereskedelemügyi miniszter hozzájárulásával 1906. március 29-én jóváhagyta.⁸ Az akkori előírások szerint az egyletek alapszabályait a céljuk szerint illetékes miniszterrel, illetve a belügyminiszterrel kellett láttamoztatni.⁹

A választások eredménye az alábbi volt.¹⁰

⁵ Iparjogi Szemle, 1906. 1. sz. 18. o.

⁶ Iparjogi Szemle, 1906. 1. sz. 19. o. Megjegyezzük, hogy a megalakulás 1905-ben történt, így a centenáriumi ünnepléssel kissé megkéstünk. De jobb későn, mint soha! Az 1896. évi országos emlékünnepek is a millenniumnál egy évvel később voltak.

⁷ Jelentés a m. kir. Szabadalmi Hivatal 10 évi működéséről (1896–1906). Közzéteszi a m. kir. Szabadalmi Hivatal elnöke. Pallas Részvénytársaság nyomdájja, Budapest, 1907, 190. o., ahol a „Magyar Iparjogvédelmi Egyesület” mellett említve van az „Országos Iparegylet” iparjogvédelmi osztálya és az „Egyesület az ipari és szellemi tulajdon védelmére”, amely utóbbi egyesület megegyezni látszik a 48. lányszövegben tárgyalt egyesülettel.

⁸ A Magyar Iparjogvédelmi Egyesület alapszabályai. Iparjogi Szemle, 1906. 5. sz. 153–155. o. A belügyminiszteri látta-mozás 14761/906/III.a. szám alatt történt.

⁹ A m. kir. belügyminiszter 1508/1875. B. M. sz. alatt kiadott körrendelete az egyletek alakulása tárgyában. A rendelet mellékletének I. pontja.

¹⁰ Iparjogi Szemle, 1906. 1. sz. 19. o.

Tiszteletbeli elnök: *dr. Nagy Ferenc* egyetemi tanár, ny. államtitkár¹¹

Ügyvezető elnök:

- *K. Jónás Ödön* egyetemi tanár, a kir. József műegyetem rektora, a Szabadalmi Tanács ülnöke,¹² majd röviddel később, Jónás rektori elfoglaltsága miatt történt lemondása után
- *König Gyula* matematikus, az MTA tagja, a kir. József műegyetem volt rektora, a Franklin Társulat Magyar Irodalmi Intézet és Könyvnyomda Rt. vezérigazgatója

Az igazgatótanács tagjai:

- *Borbély Lajos*, a Rimamurány–Salgótarjáni Vasművek Rt. vezérigazgatója
- *domonyi Domony Ödön*, a Flóra Első Magyar Stearingyertya- és Szappangyár Rt. vezérigazgatója, a Védjegytanács tagja¹³
- *Fodor István*, a Budapesti Általános Villamossági Rt. vezérigazgatója
- *Rejtő Sándor* udvari tanácsos, műegyetemi tanár, az Országos Szabadalomügyi Tanács volt tagja, a Szabadalmi Tanács ülnöke¹⁴
- *csantavéri Törley József* pezsgőgyáros, a Védjegytanács tagja¹⁵
- *Veith Béla*, az Országos Magyar Államvasút Rt. magyarországi vezérigazgatója

¹¹ *Dr. verseghi Nagy Ferenc* 1852-ben született Verőcén, Szlavóniában. Jogot végzett Budapesten és Bécsben. 1879-től a nagyváradi jogakadémia, 1881-től a kolozsvári egyetem tanára, 1890-től pedig a budapesti tudományegyetemen a kereskedelmi és váltójog tanára. 1900–1902-ben kereskedelemügyi államtitkár, 1900-tól 1918-ig országgyűlési képviselő volt. 1893-tól az MTA levelező, 1903-tól rendes tagja. 1909-ben a Magyar Jogászegylet elnöke lett. 1914-ben a szerzői jogi állandó szakértőbizottság tagjává nevezték ki hatévi időtartamra (Szerzői Jog, az „Iparjogi Szemle” melléklapja, 1914. decemberi 2. sz. 12. o.). 1927-ben a Pázmány Péter Tudományegyetem jogi karának professzorai őt küldték ki, hogy az Országgyűlés Felsőházában a jogi kart képviselje. Jogtudósi tekintélye, valamint széles körű társadalmi elismertsége folytán az Egyesület legelső zászlóvivője volt egészen 1928-ban, Röjtökmuzsajon bekövetkezett haláláig. Dr. Fazekas Oszkár nekrológiájában (Iparjogi Szemle, 1928. 8. sz. 29. o.) a következőket írta:

„Egyesületbe tömöríteni gyárosokat, kereskedőket, bírákat, ügyvédeket, mérnököket stb. kizárólag azzal a céllal, hogy az „eszmei javak” oltalmát magasabb nivóra emelni segítsenek: valósággal különcködés jellegével bírt, és az embert a legtöbb oldalról valóban csak egy szárnalmas vagy gúnyos mosoly veszélyének tette ki.”

„Azzal, hogy Nagy Ferenc felismerte – éppen kereskedelmi és ipari hátramaradottságunk mellett – a jogrendben eddig Hamupipőke sorsra juttatott, ennek a jogtárgynak nagy gazdasági és kulturális horderejét; azzal, hogy nevét, érdekességét és bölcs közremunkálását kölcsönözte ennek a lelkisínylett vállalkozásnak: elévülhetetlen érdemet szerzett a jogélet ezen ágának megalapozása és stabilizálása körül.”

„A magyar jogrendszer ama tisztessé csarnokában, mely az eszmei javak oltalmát viseli díszes címfelirat gyanánt, örök emléktáblán arany betűkkel marad bevésvé Nagy Ferenc emlékezete.”

Lásd még: Iparjogi Szemle, 1906. 9. sz. 265–267. és 290–291. o.; 1927. 2. sz. 6. o.; *dr. Baumgarten Nándor*: Nagy Ferenc. Emlékbeszéd a Magyar Jogászegylet 1929. évi május 12-iki közgyűlésén. Különlenyomat. Franklin Társulat, Budapest, 1929; *Glatz Ferenc* (főszerk.): A Magyar Tudományos Akadémia tagjai 1925–2002. MTA Társadalomkutató Központ – Tudománytár, Budapest, 2003, II. kötet 904. o.; *Csehi Zoltán*: Nagy Ferenc. In: Magyar Jogtudósok, III. kötet. (szerk.: *Hamza Gábor*, társszerk.: *Siklósi Iván*). ELTE Állam- és Jogtudományi Kar. Bibliotheca Iuridica. Publicationes Cathedrum 33. Budapest, 2006.

¹² Iparjogvédelmi dokumentumok (A kötet levéltári és dokumentumanyagát összeállította: *dr. Benke Zsófia*). Magyar Szabadalmi Hivatal, Budapest, 2003, 268–269. o. A kiadványhoz a hivatkozott 1–946. sorszámmal ellátott dokumentumokat tartalmazó CD-ROM-melléklet tartozik.

¹³ A 12. lábjegyzetben hivatkozott kiadvány, 265. o.

¹⁴ A 12. lábjegyzetben hivatkozott kiadvány, 274. o.

¹⁵ A 12. lábjegyzetben hivatkozott kiadvány, 277. o.

Ügyész: *ifj. dr. Chorin Ferenc* ügyvéd¹⁶

Titkár: *dr. Fazekas Oszkár* ügyvéd¹⁷

Pénztáros: *dr. Radványi Vilmos* gyári cégvezető

Számvizsgálók:

- *dr. Holitscher Pál* elektromérnök
- *dr. Schmidl Miklós* nagykereskedő, a Schmidl Sándor és Fia cég tagja

Jegyzők:

- *Kalmár Hugó* okl. gépészmérnök¹⁸
- *Román Miklós* műépítész
- *Simkó Károly* műszaki lapszerkesztő

Az igazgatóságban és a választmányban a fentiekén kívül az alábbi jeles ipari, kereskedelmi és egyéb közéleti személyiségek foglaltak helyet:

- *Bayer Antal*, a Magyarországi Gyógyszerészegylet elnöke
- *dr. Bayer Dezső* gyógyszerész, purgógyáros
- *Brázay Zoltán* országgyűlési képviselő
- *dr. Deér Endre*, a gyógyszerész vizsg. bizotts. tagja
- *Diner Dénes József* hírlapíró, esztétikus
- *Hazslinszky Károly* szénsavgyáros
- *Horvay János* szobrászművész
- *Kaufmann Gyula* műszergyáros
- *Kaufmann Nándor*, a Wolfner S. fakiviteli cég tagja
- *Klein Gyula*, a Klein és Fia szappangyáros cég tagja
- *Kondor Márton* építőmester
- *Lázár Pál* műegyetemi tanár, országgyűlési képviselő
- *Ranschburg Viktor*, az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Rt. igazgatója¹⁹
- *dr. Róheim Ödön* nagykereskedő
- *Schuler József* lovas, acélírótoll-gyáros
- *dr. Söpkéz Sándor* műegyetemi tanár, a m. kir. Szabadalmi Hivatal kültagja

¹⁶ *Ifj. dr. Chorin Ferencet* 1901-ben „sub auspiciis regis” avatták a jog- és államtudományok doktorává a budapesti tudományegyetemen. 1904-ben ügyvédi oklevelet szerzett. Édesapja *Chorin Ferenc* jogász, politikus, főrendiházi tag, a Salgótarjáni Kőszénbánya Rt. elnöke, a Gy.O.Sz. egyik alapítója, majd elnöke volt 1925-ben bekövetkezett haláláig (Szabadalmi Közlöny, 1925. 3. sz. 41. o.). *Ifj. dr. Chorin Ferenc* 1928-ban lett a Gy.O.Sz. alelnöke, majd 1933-ban elnöke.

¹⁷ *Dr. Fazekas Oszkár* szerzője volt „A szabadalmi tanács hatásköre és latens korlátai” című, a Magyar Jogász-Újság 1904. évi 3. sz. 65–67. oldalán, 6. sz. 125–127. oldalán, 8. sz. 170–172. oldalán és 10. sz. 212–213. oldalán megjelent dolgozatnak, „A szabadalmi törvény reformja” című, Budapesten 1905-ben kiadott munkának és az „Eszmei javak jogi oltalma a magyar polgári törvénykönyv javaslatában” című, a Franklin Társulat Magyar Irod. Intézet és Könyvnyomda által Budapesten 1914-ben kiadott tanulmánynak. Lásd még a 33., 34., 39., 42., 106. és 118. lábjegyzeteket.

¹⁸ *Kalmár Hugó* 1907-ben szerzett szabadalmi ügyvivői jogosítványt. „Szabadalmazott tárgyak reparaturája” című tanulmányában (Iparjogi Szemle, 1906. 2. sz. 47–50. o.) a jogkimerülés és az alkatrészek oltalmának érdekes kérdéseit tárgyalta.

¹⁹ *Ranschburg Viktor* szerzője volt „A szerzői jog nemzetközi védelmére alkotott berni egyezmény vonatkozásával Magyarországra” című munkának, Eggenberger-féle könyvkereskedés, Budapest, 1901, amelyben közölte az egyezmény szövegét francia és magyar nyelven.

- *Straub Sándor*, a Magyar Elektrotechnikai Egyesület elnöke
- *Szana Zsigmond*, az Első Temesvári Gyűjtőgyár vezérigazgatója
- *Vidor Emil* műépítész

Az igazgatóságban és a választmányban számos jogász és egy szabadalmi ügyvivő tag is volt, köztük:

- *dr. Baumgarten Nándor* ügyvéd, egyetemi magántanár²⁰
- *dr. Lévy Béla* ügyvéd,²¹ az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés főtitkára
- *dr. Szakolczai Árpád* ügyvéd²²
- *Török László* okl. gépészmérnök, hites szabadalmi ügyvivő²³

Az igazgatóság és az igazgatótanács 1905. december 12-én tartott első rendes ülésén²⁴ elhatározták, hogy 1906. januártól kezdődően havonként megjelenő *egyesületi közlönyt* fog-nak megjelentetni, a már említett *Iparjogi Szemlét*.²⁵ Az Iparjogi Szemle július és augusztus hónapban nem jelent meg, így induláskor évenként tíz száma volt. Az Iparjogi Szemle felelős szerkesztője *dr. Fazekas Oszkár*, társszerkesztője *dr. Kayser Szilárd* volt, rovatvezetői *Bernauer Zsigmond*, *dr. Kohn Jakab*, *dr. Lóránt Izsó* (1914-ben bekövetkezett haláláig²⁶) és *dr. Ranschburg Nándor* voltak.

Az Egyesületben az évi tagdíj 20 aranykoronában lett megállapítva. Az Iparjogi Szemle előfizetési díja egész évre 16 aranykorona volt, az Egyesület tagjai illetményként ingyen megkapták.

2. AZ ELSŐ TÍZ ÉV 1906-TÓL 1916-IG

Az Iparjogi Szemle első évfolyamából imponáló szakmai aktivitás és a témák nagyfokú színessége tárul elénk.

²⁰ Lásd a 117. lábjegyzetet

²¹ *Dr. Lévy Béla* szerzője volt „A magyar szabadalmi jog rendszere” című, Politzer Zsigmond kiadásában Budapest 1898-ban megjelent monográfiának és „Az ipari minták oltalmáról szóló törvényjavaslat előadói tervezete (Vélemény)” című, Budapest 1902-ben kiadott dolgozatnak.

²² *Dr. Szakolczai Árpád* jogi és közgazdasági szakíró, művei: Az újdonság kérdéséről a szabadalmi jogban. Budapest, 1898; A tisztességtelen verseny leküzdéséről szóló német birodalmi törvény és az ennek alapján kifejlődött joggyakorlat. Magyar Jogászegyleti Értekezések 159. XVIII. kötet, 6. füzet. Franklin Társulat Könyvnyomdája, Budapest, 1899; Az elsőbbség kérdéséhez külföldieknek szabadalmi bejelentéseinél. Iparjogi Szemle, 1906. 2. sz. 44–47. o.

²³ *Török László* utóbb jogot is végzett, tudomásunk szerint ő volt az első magyar szabadalmi ügyvivő, aki jogi doktorátussal rendelkezett. Monográfiája: A találmányi szabadalom. A szabadalmi jog és gyakorlat különös tekintettel Magyarországra. Rényi Károly kiadása, Budapest, 1913.

²⁴ Iparjogi Szemle, 1906. 1. sz. 19–20. o.

²⁵ 1909–11-ben „Iparjogi Szemle és Szerzői Jog” címmel jelent meg, és „Szerzői Jog” címen külön melléklete volt. 1912-től újra „Iparjogi Szemle” a folyóirat címe. 1912–14-ben „Szerzői Jog” címmel külön évfolyamszámozású melléklapja volt, amelyet *dr. Ranschburg Nándor* szerkesztett. A folyóirat 1925-től 1935-ig a Magyar Gyáripar, a Gy.O.Sz. hivatalos lapja melléklapjaként került kiadásra. A „Magyar Gyáripar” című folyóiratot 1911-ben indították el (Iparjogi Szemle, 1911. 3–4. sz. 53. o.).

²⁶ Iparjogi Szemle, 1914. 1. sz. 5–6. o.

Érdekes módon az Egyesület elsőként megalakult szakosztálya a *Művészeti szakosztály* volt. A híradás szerint a m. kir. Szabadalmi Hivatal akkori elnökének, *dr. Ballai Lajos* miniszteri tanácsosnak²⁷ kezdeményezését, „a kereskedelem és ipar céljait szolgáló művészet fejlesztésének és népszerűsítésének eszméjét, a M.I.E. igazgatósága legutóbbi ülésén örömmel tette magáévá és melegen karolta fel”. Az Egyesület részt kívánt venni abban a „nemes munkában, amely hazánk gazdasági és művészeti kultúrájának – Hermes és Pallas Athéné istenségének – egyszerre és egyaránt áldoz”.

A kezdeményezés megvitatása végett az Egyesület széles körű tanácskozást szervezett, amelyen a Szabadalmi Hivatal nagy tanácstermét zsúfolásig megtöltő „illusztris közönség” vett részt. Támogatásáról biztosította a megalakuló szakosztályt *Radisich Jenő* miniszteri tanácsos, az Országos Iparművészeti Múzeum igazgatója, valamint *dr. Karsay Sándor* belügyminisztériumi min. titkár, az Országos Gyermekvédő Liga titkára. A tanácskozást lezárva üdvözölte *Koronghi Lippich Elek* közoktatásügyi miniszteri osztálytanácsos, költő és műbarát, biztosítván a szakosztályt támogatásáról.²⁸

A Művészeti szakosztály tisztségviselői a következő személyek lettek.²⁹

Elnök:

- *báró Edelsheim-Gyulai Lipót* ismert műbarát és festőművész, az Országos Gyermekvédő Liga elnöke

Elnökhelyettesek:

- *dr. Majovszky Pál* közoktatásügyi miniszteri titkár, jeles műgyűjtő
- *Telcs Ede* szobrászművész
- *Zilahy Dezső*, a Budapesti Hírlap h. igazgatója

Szakelőadók:

- *dr. Czákó Elemér*, az Iparművészeti Múzeum őre, kiállítási ügyekben
- *Maróti-Rintel Géza*, művészeti ügyekben
- *Goldberger Jenő*, hirdetési ügyekben

Ügyész: *dr. Ranschburg Nándor* ügyvéd

Titkár: *Barta Ernő* festőművész

Jegyzők: *Rumy Miksa*, *Schanzer Béla* és *Szántó Béla*

A szakosztály 36 tagú választmányában a kor jeles kulturális és ipari személyiségei foglaltak helyet, mint például *dr. Falk Zsigmond*, a Pesti Könyvnyomda Rt. igazgatója és *Gárdos Alfréd*, a Franklin Társulat igazgatója.

Az Egyesület igazgatósága jóváhagyta az e célra kiküldött bizottság által szerkesztett egyesületi *üggyviteli szabályokat*, valamint a Művészeti szakosztály *szervezeti szabályait*.³⁰

²⁷ *Dr. Ballai Lajos* 1902-től 1912-ig volt elnöke a m. kir. Szabadalmi Hivatalnak. 1912-ben 57 éves korában hunyt el (nekrológok: Szabadalmi Közlöny, 1912. november 1-i 21. sz. 938–939. o.; Iparjogi Szemle, 1912. 8. sz. 106–107. o.). Nem sokkal halála előtt megkapta a francia becsületrend tisztí keresztjét (Szabadalmi Közlöny, 1912. október 15-i 20. sz. 895. o.).

²⁸ Iparjogi Szemle, 1906. 4. sz. 114–116. o. A fenti idézetből látható, hogy már akkor használták az Egyesület M.I.E. rövidítését.

²⁹ Iparjogi Szemle, 1906. 5. sz. 150–151. o.

³⁰ Iparjogi Szemle, 1906. 7. sz. 216–218. o.

Az Egyesület a kezdetektől foglalkozott a szellemi alkotások nemzetközi jogi védelmével.³¹ Az első időkben az a kérdés merült fel, hogy a magyar szerzői jog reformja során szükséges lenne-e Magyarország *csatlakozása a Berni Unióhoz*. Érdekes vita alakult ki: az Egyesület a csatlakozás mellett, a Könyvkiadók és Könyvkereskedők Országos Egyesülete – tagjainak gazdasági érdekére hivatkozva – a csatlakozás ellen foglalt állást.³²

Foglalkozott az Egyesület igazgatótanácsa a magyar mezben terjesztett külföldi árukkal üzőtt visszaélésekkel, és e tárgyban *felterjesztést* intézett a kereskedelemügyi miniszterhez, továbbá Magyarország gyárosaihoz és kereskedőihez címzett *felhívást* adott ki.³³

Az Egyesület már első működési évében *több felterjesztést* intézett az illetékes hatóságokhoz a legkülönfélébb témákban. Így például

- az osztrák kiegyezés és az ipari jogvédelem kérdésében,³⁴
- a honi ipart támogató „Tulipánkert-Szövetség Magyar Védőegyesület” és a tulipánvédjegyek ügyében,³⁵
- a védjegyek előjegyzése tárgyában,
- a mezőgazdasági védjegyek bejegyzése érdekében,
- a vád képviselőtől szabadalombitorlási ügyekben,
- az előzetes intézkedések tárgyában szabadalom- és védjegybitorlási ügyekben.³⁶

A *védjegyek előjegyzésénél* az volt a kérdés, hogy a lajstromozást végző kereskedelmi és iparkamarák milyen dátummal lajstromozzák az újonnan bejelentett védjegyeket, ha a bejelentéskor még nem teljesül a törvényben előírt összes feltétel. Az Egyesület előterjesztésében az ún. előjegyzési eljárás pontosabb szabályozására tett javaslatot, amelynek lényege az volt, hogy az ilyen hiányos bejelentéseket lapszámozott jegyzőkönyvi lapokon jegyezzék elő, ha a bejelentő a védjegy képét bemutatja, az árukat megnevezi és vállalatot igazol.³⁷

Az egyesületi véleménytől eltérően a kereskedelemügyi miniszter mint legfelsőbb védjegyhatóság úgy vélte, hogy nem külön előjegyzésnek, amelyre törvényes alap nincsen, hanem a lajstromozásnak kell helyt adni, ha az említett három feltétel teljesül, és a lajstromozási díjat

³¹ Dr. Palágyi Róbert, a kiváló szerzői jogász szerint „minden szerzői alkotás a legnemesebb értelemben nemzetközi” (A magyar szerzői jog zsebkönyve. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1957, 7. o.).

³² Iparjogi Szemle, 1906. 5. sz. 151–153. o. és 9. sz. 279–280. o.; Ranschburg Viktor: A berni szerzői jogi egyezmény magyar szempontból. Iparjogi Szemle, 1906. 1. sz. 3–7. o.; dr. Ranschburg Nándor: Az írói és művészi szerzői jog reformja. Iparjogi Szemle, 1906. 5. sz. 163–176. o.; dr. Baumgarten Nándor: Csatlakozásunk a szerzői jog oltalmára létesült berni egyezményhez. Iparjogi Szemle, 1906. 9. sz. 267–272. o.; A 7. lábjegyzetben hivatkozott jelentés, 278–279. o.

³³ Iparjogi Szemle, 1906. 3. sz. 85–88. o. és 6. sz. 200. o.; dr. Fazekas Oszkár: Külföldi áruk – magyar mezben. Iparjogi Szemle, 1906. 3. sz. 79–81. o.

³⁴ Iparjogi Szemle, 1906. 9. sz. 275–278. o.; dr. Fazekas Oszkár cikksorozata: Államjogi szuverenitásunk az ipari jogvédelem terén. Iparjogi Szemle, 1906. 1. sz. 1–3. o.; 2. sz. 41–44. o.; 3. sz. 73–75. o.; 4. sz. 105–107. o. és 5. szám 141–150. o. dr. Fazekas Oszkár: Az ipari jogvédelem a kiegyezésben. Iparjogi Szemle, 1907. 8. sz. 161–166. o.; 9. sz. 190–194. o. és 10. sz. 205–206. o.; dr. Kayser Szilárd: A kiegyezési javaslatok XVI-ik cikke. Iparjogi Szemle, 1907. 9. sz. 185–190. o. és uő: A szabadalmi ügy a kiegyezésben. Iparjogi Szemle, 1908. 1–2. sz. 7–24. o.

³⁵ Iparjogi Szemle, 1906. 6. sz. 180–183. o. és 185–186. o.

³⁶ Iparjogi Szemle, 1906. 6. sz. 186–187. o. és 7. sz. 214. o.

³⁷ Iparjogi Szemle, 1906. 6. sz. 186. o.

befizették. Köteles azonban az ilyen bejelentő méltányosan megszabandó határidőn belül a többi követelménynek is eleget tenni, ellenkező esetben a lajstromozás töröltetik.³⁸

Az Egyesület igazgatótanácsa és az Iparjogi Szemle foglalkozott a szabadalmi hatóságok szervezeti reformjával³⁹ és a tisztességtelen verseny elleni fellépés kérdésével, ez utóbbi tárgykörben a m. kir. kereskedelemügyi miniszterhez *felterjesztéssel* élt.⁴⁰ Az Egyesület hozzászólt „A tisztességtelen verseny ellen való védekezésről” szóló törvénytervezethez is.⁴¹

Az Iparjogi Szemlében a színvonalas tanulmányok,⁴² érdekes közlemények és egyesületi hírek mellett jogeset-ismertetések, továbbá a „Szemle” rovatban⁴³ hazai és külföldi eseményekről szóló tudósítások is voltak.

Megemlékezett az Iparjogi Szemle a m. kir. Szabadalmi Hivatal tízéves fennállásáról, nagyra értékelve annak úttörő tevékenységét.⁴⁴

Hírt adtak arról, hogy Japánban is megalakult egy iparjogvédelmi egyesület „Association for the Protection of Industrial Property” néven *báró Keigo Kiyoura* kezdeményezésére.⁴⁵ Ez

³⁸ 11243/1906. sz. kereskedelemügyi miniszteri körrendelet a kereskedelmi és iparkamarákhoz, amelyben azok felhívták, hogy a kérdésre nézve véleményes jelentésüket tegyék meg (*dr. Szász János*: Védjegyjogi Döntvénytár. I. kötet, Athenaeum Irodalmi és Nyomdai R.-társulat, Budapest, 1911, 403–404. o.). Lényegében a miniszter által preferált megoldást választotta a védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény 51. §-a a bejelentési nap elismerésénél. Megjegyezzük, hogy az árujelzőknek a bejelentésben való megadása ma is *élő problémája* a védjegyjogi gyakorlatnak. Utalunk az Egyesült Királyság Szellemi Tulajdoni Hivatala és a Belső Piaci Harmonizációs Hivatal között e tekintetben jelenleg fennálló nézeteltérésre.

³⁹ *Dr. Fazekas Oszkár*: A szabadalmi hatóságok szervezeti reformja. Iparjogi Szemle, 1906. 7. sz. 201–207. o. *dr. Fazekas Oszkár* későbbi ilyen tárgyú dolgozata: A jogászai és a műszaki elem a szabadalmi hatóságok szervezetében. A Magyar Jogászegyletben 1917. március 30-án a szabadalmi reform vitája során tartott előadás. Franklin Társulat nyomdájá, Budapest, 1917. Ugyanezekkel a kérdésekkel foglalkozott később *dr. Sályi István* szabadalmi bíró, utóbb miskolci egyetemi tanár „A Szabadalmi Bíróság hatásköréről” című, a Szabadalmi Közlöny 1947. évi 22. számában megjelent írásában, és *Szendy György* szabadalmi ügyvivő 1968-ban „A szabadalmi hatóságokról” című kiadatlan tanulmányában.

⁴⁰ „Sic itur ad astra” („Ez az út vezet a csillagokig”) című írás, amelyben közlik és kommentálják a Kossuth Ferenc m. kir. kereskedelemügyi miniszter által – az 1884. évi XVII. törvénycikkbe foglalt ipartörvénynek a kereskedők vagy iparosok által használt, a tényleges üzleti viszonyoknak vagy a valóságnak meg nem felelő jelzőket, jelvényeket vagy adatokat tilalmazó 58. §-a alapján – a tisztességtelen verseny ellen 1906. november 2-án kibocsátott 61013/IV/1906. sz. K. M. rendeletet, amely az 1923. évi V. t.-c. előfutárának tekinthető. Iparjogi Szemle, 1906. 10. sz. 293–297. o.

⁴¹ A törvénytervezetet közzétették azzal a felhívással, hogy a tagság észrevételeit írásban szíveskedjék előterjeszteni, hogy azok a kereskedelemügyi miniszteri értekezleten érvényesíthetők legyenek. Iparjogi Szemle, 1907. 5. sz. 88–97. o. Beszámoló a szakértekezletről: Iparjogi Szemle, 1907. 7. sz. 145–151. o.

⁴² Többek között *dr. Kohn Jakab* „A szabadalom hatálya” című mélyenszántó írása. Iparjogi Szemle, 1906. 10. sz. 300–305. o.; *dr. Fazekas Oszkár* „A termelés immaterializálódása és a jogfejlődés” című elméleti jellegű dolgozata. Iparjogi Szemle, 1906. 9. sz. 272–274. és 10. sz. 297–300. o.; *dr. Perlmutter Alfréd* szabadalmi bíró: A kémiai anyag fogalma szabadalmi jogi szempontból. Iparjogi Szemle, 1907. 2. sz. 21–24. o. és 3. sz. 36–43. o.; *dr. Fazekas Oszkár*: Semmisségi panasz bitorlási ügyekben. Iparjogi Szemle, 1907. 2. sz. 24–27. o. és 3. sz. 45–47. o.; *dr. Szilasi Jakab*: Kohler a feltalálói jog elméletéről és a szabadalmi ügyvivői hivatásról. Iparjogi Szemle, 1907. 5. sz. 86–88. o. és 6. sz. 116–118. o. Kohlerrel kapcsolatban lásd a 87. és 138. lábjegyzetet is.

⁴³ A „Szemle” rovat pl. „Harc az áruházak ellen” címmel tudósított arról a küzdelemről, amelyet a német kis- és nagykereskedelem folytatott a nagyáruházak ellen. Iparjogi Szemle, 1907. 7. sz. 156. o.

⁴⁴ Iparjogi Szemle, 1906. 2. sz. 71. o. A kis írás a következőképp zárul: „Aki ismeri e feladat nehézségét, át fogja érezni a teljesített munkáért tartozó hála nagyságát, de tudja meg az ország is, mit köszönhet a szabadalmi hivatalnak! Tessék megírni a tíz év munkásságának történetét; tessék kimutatni annak eredményeit.” A tanácsot megfogadták, lásd a 7. lábjegyzetet.

⁴⁵ Iparjogi Szemle, 1906. 1. sz. 39–40. o.; 6. sz. 195. o. és 7. sz. 224–225. o.

az egyesület, amely 1904-ben jött létre, majd 1906-ban nyert jogi személyiséget, ma is működik „Japan Institute of Invention and Innovation” néven. Japán mind a 47 prefektúrájában van helyi szervezete, és kb. 11 000 tagja van.⁴⁶

Volt az Iparjogi Szemlének egy „Szélgjegyzetek” rovata, amely rövidebb, kommentáló, polemizáló írásoknak adott helyet. Itt nemcsak szakmai és joggyakorlati kérdéseket, hanem általánosabb, gazdaságpolitikai kérdéseket is tárgyaltak, adott esetben a szerző nevének felüntetése nélkül.

Az 1906. november 8-án tartott rendkívüli közgyűlésen beolvadt a Magyar Iparjogvédelmi Egyesületbe a *dr. Deutsch Izidor* ügyvéd⁴⁷ által röviddel azelőtt alapított „Egyesület az ipari és szellemi tulajdon oltalmára”,⁴⁸ amely egyesület „Ipari és Szellemi Tulajdon” címen kéthavonként megjelenő saját folyóiratot indított el.⁴⁹

A közgyűlés módosította az alapszabályokat. Az Egyesület címe (ma „nevet” mondanánk) „Magyar Iparjogvédelmi Egyesület az ipari és szellemi tulajdon oltalmára”, rövid címe „Magyar Iparjogvédelmi Egyesület” lett, és az alapszabályok előírták, hogy az „egyesület pecsétjén és nyomtatványain, valamint kifelé való minden életnyilvánulásában a rövid cím alkalmazandó”. A módosított alapszabályok megállapították a nevet francia, angol, német és olasz nyelven is.⁵⁰

Az egyesülés folytán belépett tagok közül a választmány tagjává választották többek között *Asbóth Emil* műegyetemi tanárt, a Szabadalmi Tanács volt ülnökét,⁵¹ a Ganz és Társa Vasöntő és Gépgyár Rt. vezérigazgatóját, *Bernauer Izidor* okl. gépészmérnököt, a Budapesti Gázművek igazgatóját, *Löwenfeld Tivadar*, *Saxlehner Andor* és *csepei Weiss Manfréd* gyárost, *dr. Heltai Ferenc*, *dr. Lóránt Izsó*, *dr. Nyiri István* és *dr. Urbach Lajos* ügyvédet, valamint *Schön Fülöp*, *dr. Szilasi Jakab*,⁵² *Kelemen Manó István*, *Bernauer Zsigmond*, *Kal-*

⁴⁶ Az egyesület japán neve „Hatsumei Kyokai”, lásd a <http://www.jiii.or.jp> honlapot.

⁴⁷ *Dr. Deutsch Izidor* volt a szerzője „A szabadalomról folyó jogviszonyok” című, Budapesten 1894-ben, a „Die ungarische Patent-Enquête vom Jahre 1894” című, R. Spies & Co. kiadónál Bécsben 1895-ben és „A szabadalmi törvényjavaslat” című, Budapesten 1895-ben megjelent munkáknak. *Dr. Deutsch* a kezdetektől részt vett az AIPPI munkájában, lásd a 69. lábjegyzetet.

⁴⁸ Iparjogi Szemle, 1906. 9. sz. 278–279. o. A 9. sz. 284. oldalán a „Szélgjegyzetek” rovatban a „Viribus unitis” („Egyesült erővel”) jelmonddal kommentálták a fúziót. 1925-ben egy további beadvadás történt, lásd a 110. lábjegyzetet. Eme jelmondatnak a jelenleg létező hazai iparjogvédelmi tárgyú egyesületek számára is lehet üzenete.

⁴⁹ Iparjogi Szemle, 1906. 4. sz. 139. o. A folyóirat főszerkesztője *dr. Deutsch Izidor* volt, szerkesztői *Bernauer Zsigmond* és *dr. Lóránt Izsó* voltak. Egyetlen száma jelent meg, lásd az 54. lábjegyzetet.

⁵⁰ „Association hongroise pour la protection de la propriété industrielle”, „Hungarian Association for the Protection of Industrial Property”, „Ungarischer Gewerberechtsschutzverein” és „Associazione della protezione della proprietà industriale”.

⁵¹ A 12. lábjegyzetben hivatkozott kiadvány, 98. és 263. o.

⁵² *Dr. Szilasi Jakab* okl. vegyész, hites szabadalmi ügyvivő elnöke volt a Magyar Hites Szabadalmi Ügyvivők Testületének (Iparjogi Szemle, 1911. 1–2. sz. 21. o.). Hozzászólása a szabadalmi törvény reformjához: Szabadalmi törvényünk (1895: XXXVII. t.-cikk) revíziójáról. Fölolvastattott a Magyar Vegyészeti Gyárosok Országos Egyesülete 1905. december 3-ikán tartott rendes közgyűlésén. Budapest, 1905. Valószínűleg ő volt a szerzője a *dr. Sz. J.* monogrammal publikált figyelemre méltó tanulmánynak: A saját védjegy jogellenes használata. Szabadalmi Közlöny, 1914. 5. sz. 221–224. o. Ez a kérdés ma is aktuális pl. a közösségi védjegyekkel kapcsolatban.

már *Jakab, dr. Wirkmann József*,⁵³ *Meller Ernő, Edvi Illés István és Harsányi Jenő* hites szabadalmi ügyvivőt.

A közgyűlés után nyomban következő választmányi ülésen az alábbi eredményű kiegészítő választásokat ejtették meg:

az igazgatótanács tagjai: *Asbóth Emil, dr. Heltai Ferenc, Saxlehner Andor* és *csepeli Weiss Manfréd*,

igazgatósági tag: *Kelemen Manó István* szabadalmi ügyvivő,

műszaki titkár: *Bernauer Zsigmond* szabadalmi ügyvivő,

szakelőadók: *dr. Kohn Jakab, dr. Lóránt Izsó* és *dr. Ranschburg Nándor* ügyvéd,

gondnok: *dr. Nyiri István* ügyvéd,

könyvtáros: *dr. Urbach Lajos* ügyvéd,

jegyzők: *dr. belatini Braun Zoltán* és *dr. Sente Lajos* ügyvéd.

Az Iparjogi Szemle egyesülés után megjelent száma külön mellékleteként a M.I.E. korábbi tagjai megkapták az „Ipari és Szellemi Tulajdon” című folyóirat 1906 februárjában megjelent első és egyben utolsó számát,⁵⁴ amely közölte *dr. Deutsch Izidor* „A magyar szabadalmi hatóságok gyakorlata” című részletes jogesetgyűjteményének első részét. Dr. Deutsch Izidor 1906-ban, életének 51-ik évében váratlanul elhunyt.⁵⁵ A jogesetgyűjtemény második részét a hátrahagyott kéziratból közölte az Iparjogi Szemle.⁵⁶

Az egyesülés folytán az Egyesület tagjai lettek az akkori *szabadalmi ügyvivői kar* alábbi *jeles személyiségei*, akiknek családjában is folytatódott a szabadalmi ügyvivői hivatás.

Schön Fülöp 1866-ban született, a kir. József műegyetemen szerezte meg gépészmérnöki oklevelét. A kereskedelemügyi miniszter a találmányi szabadalmakról szóló 1895. évi XXXVII. törvénycikk 27. §-a alapján 1896-ban 1. sorszám alatt adta ki neki a szabadalmi ügyvivői jogosítványt.⁵⁷

⁵³ *Dr. Wirkmann József* 1896. február 20-án kelt kérelme Dániel Ernő kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez, amelyben „szabadalmi ügyvivői szakvizsgára való berendelése s ügyvivői jogosítvány kiadása iránt mély tisztelettel esedezik”. A kérelemben előadja, hogy a József műegyetemen és a bécsi műegyetemen folytatott tanulmányokat, az abszolutoriumot megszerezte, de egyetemi oklevele nincsen, azonban már nyolc éve jogosítva van feleket szabadalmi ügyekben a kereskedelemügyi minisztérium előtt képviselni. (A 12. lábjegyzetben hivatkozott kiadvány, 100. o. és a 192. sz. dokumentum a CD-ROM-mellékletben). A szabadalmi ügyvivői jogosítványt a miniszter „Ő cs. és ap. kir. Felségének legfelsőbb elhatározása” alapján adta ki, amely elhatározás pótolta a mérnöki oklevelet (Szabadalmi Közlöny, 1896. 1. sz. 1–2. o.). Dr. Wirkmann 1943-ban hunyt el (Szabadalmi Közlöny, 1943. 6. sz. 65. o.).

⁵⁴ Iparjogi Szemle, 1906. 10. sz. címlapja

⁵⁵ Nekrológ: Iparjogi Szemle, 1906. 7. sz. 225. o.

⁵⁶ Iparjogi Szemle, 1907. 1. sz. 9. o. és melléklet (129–152. o.); 2. sz. melléklete (153–173. o.).

⁵⁷ Szabadalmi Közlöny, 1896. június 20-i 1. sz. 1. o. *Schön Fülöp* alapító tagja, majd több ízben elnöke volt a Magyar Hites Szabadalmi Ügyvivők Testületének. Tanulmányai: Mechanikai tárgyú szabadalmak igénypontjainak működési jellemzőiről. Szabadalmi Közlöny, 1925. 17. sz. 274–277. o.; A szabadalmi leírások és igénypontok szerkesztésének alapelvei. Szabadalmi Közlöny, 1919. 16. sz. 347–350. o. (reflexiók Kelemen István azonos című cikkére, lásd a 72. lábjegyzetet); Javaslat a találmányokhoz való tulajdonjog tökéletesítésére. Szabadalmi Közlöny, 1927. 22. sz. 379–381. o. Ez utóbbi dolgozatban egy nemzetközi szabadalmi közzétételi rendszerre tett javaslatot, amely az elsőbbség egy évnél hosszabb időtartamú biztosítására és az előhasználati jognak a közzététel után való keletkezése kizárására terjedne ki. A közzétételt egy pl. Bernben felállítandó nemzetközi iroda foganatosíthatná. Ha a bejelentő a közzétételtől számított

Schön Fülöp fia, *Somlai Tibor* okl. gépészmérnök⁵⁸ 1929-ben kapott szabadalmi ügyvivői jogosítványt, unokája, *Bátiné Somlai Mária* okl. vegyész 1983-ban lett szabadalmi ügyvivő.⁵⁹ Somlai Tiborról nevezték el a 2003-ban alapított, a Magyar Szabadalmi Ügyvivői Kamara elnöksége által évente egy szabadalmi ügyvivőnek odaítélt *Somlai Tibor-díjat*. A díjjal egy szkiffet ábrázoló szobrocška jár, Rékassy Bálint ötvösművész alkotása, annak emlékére, hogy Somlai Tibor a tornászás mellett idősebb korában is rendszeresen vezetett a Dunán, még szkiffben is, ha éppen nem adódott evezőspartnere.

Kalmár Jakab hites szabadalmi ügyvivő, aki nem rendelkezett mérnöki oklevéllel,⁶⁰ tulajdonosa volt a legrégebb magyar szabadalmi irodának. Régi iskolatársával, *Pompéry Elemér* okl. mérnökkel⁶¹ 1891. augusztus 1-jén közös irodát nyitottak, amelyben mérnöki munkák mellett „szabadalmak kieszközlésére” is vállalkoztak. Még ugyanazon év december 1-jén megvették *Jámbor Gyulától*, aki akkor a m. kir. József műegyetem titkára volt,⁶² a „Benedek Lajos és Társa” első magyarországi szabadalmi irodát, amelyet Jámbor Gyula sógora, *Benedek Lajos* gépészmérnök 1885-ben alapított. Pompéry Elemér „1892 év végével kilépett az irodából, mert nagyobb szabású mérnöki munkálatot kapott.”⁶³ Kalmár Jakab a mérnöki oklevelet pótló királyi „legfelsőbb elhatározás” alapján kapta meg 1896-ban a szabadalmi ügyvivői jogosítványt. Több szabadalomjogi szakmunkát publikált német nyelven.⁶⁴ Kalmár Jakabnak, a magyar szabadalmi ügyvivők nagy tekintélyű akkori nesztorának 1928-ban m. kir. kormányfőtanácsosi címet adományoztak.⁶⁵

három éven belül valamely országban nem tesz szabadalmi bejelentést, ott „találmányához való összes kizárólagossági jogait elveszti”. A javaslat az 1970-ben létrejött Szabadalmi Együtműködési Szerződés (PCT) egyik korai előfutárának tekinthető. Schön Fülöp 1945-ben történt elhunytáról lásd: Szabadalmi Közlöny, 1945. 11. sz. 15. és 20. o.

⁵⁸ *Schön Tibor* szabadalomjogi írásai: A szabadalmi joggyakorlat kézikönyve. „Páttria” Irodalmi Vállalat és Nyomdai Részvénytársaság, Budapest, 1934; Köztudomású tények bizonyítása. Iparjogi Szemle, 1934. 1. sz. 1. o. Családi nevét 1946-ban változtatta *Somlaira* (Szabadalmi Közlöny, 1946. 7. sz. 37. o.). 1946-ban a Magyar Hites Szabadalmi Ügyvivők Testületének pénztárosává választották (Szabadalmi Közlöny, 1946. 20. sz. 98. o.). Somlai Tibor életének 89. évében, 1991. július 8-án hunyt el. (A család gyászjelentése a jelen cikk szerzőjének birtokában.)

⁵⁹ *Dr. Palágyi Tivadar*: A szabadalmi ügyvivői hivatás története Magyarországon, I. rész. Iparjogvédelmi Szemle, a Szabadalmi Közlöny és Védjegyterjesztő melléklete, 1999. február, 12–16. o.

⁶⁰ Dr. Kósa Zsigmond 105. lábjegyzetben hivatkozott tanulmánya, 84. o.

⁶¹ *Vallányi Pompéry Elemér* 1897-ben m. kir. szabadalmi bíró lett. 1901-től 1918-ig a Védjegytanács tagja is volt. 1921-ben a m. kir. Szabadalmi Bíróság alelnöke, majd 1922-től 1928-ig első mérnök elnöke lett (*dr. Vékás Gusztáv*: Az iparjogvédelem szakembereiről. In: A magyar iparjogvédelem 75 éve. Szerkesztette: *Himer Zoltán* és *dr. Szilvássy Zoltán*. Az Országos Találmányi Hivatal kiadása, h. n., é. n., 62. és 70. o.). Pompéryt nyugalomba vonulása alkalmából a Magyar Hites Szabadalmi Ügyvivők Testülete Berán Lajos éremművész által készített emlékéremmel prezentálta meg, amelyen A JÓ EMBERNEK IGAZ BÍRÓNAK felirat van. Az emlékérem mindkét oldalának képét közli a 12. lábjegyzetben hivatkozott kiadvány a 252–253. oldalon, a hátoldal képét a 180. lábjegyzetben hivatkozott különszám a 12. oldalon.

⁶² *Jámbor Gyula* munkái: Az újdonság fogalma a szabadalmi jogban. Budapest, 1894; Szabadalmi ügyünk reformjához. Különlenyomat a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye III. és IV. füzetéből. „Hazánk” Rt. nyomdája, Budapest, 1894.

⁶³ Kalmár Jakab Budapesten 1936. február 22-én kelt kiadatlan levele ifj. dr. Szmertnik István szabadalmi bíróhoz, amelyben kérésére leírja irodája keletkezésének történetét. (Kalmár Henriette volt szíves annak idején a levél másolatát a jelen cikk szerzőjének rendelkezésére bocsátani.)

⁶⁴ Das ungarische Patentgesetz vom 14. Juli 1895 (Gesetzartikel XXXVII. vom Jahre 1895). Budapest, 1895; Die wesentlichen Entscheidungen, Beschlüsse und Verordnungen des königl. ungarischen Patentamtes aus den Jahren 1895–1905. Budapest, 1906.

⁶⁵ Bernauer Zsigmond írása. Szabadalmi Közlöny, 1928. 8. sz. 130. o.

Kalmár Jakab fia, *Kalmár László* okl. mérnök 1914-ben szerzett szabadalmi ügyvivői jogosítványt.⁶⁶ Unokája, *Kalmár Henriette* okl. gépészmérnök 1966-ban kapott szabadalmi ügyvivői jogosítványt.⁶⁷

Kelemen Manó István okl. gépészmérnök⁶⁸ szintén 1896-ban kapta meg hitese szabadalmi ügyvivői jogosítványát. Tevékenyen részt vett a Nemzetközi Iparjogvédelmi Szövetség (AIPPI) megalakításában és vezetésében. Az AIPPI 1897. évben Brüsszelben tartott alakuló ülésén a vezetőség tagjává, majd az első végrehajtó bizottság magyar titkárává választották.⁶⁹ A Magyarországi Csoport pénztárosa,⁷⁰ majd alelnöke⁷¹ volt. Magyar delegátusként részt vett a Fédération Internationale des Ingénieurs-Conseils en Propriété Industrielle (FICPI) 1906-ban Bernben tartott ülésén. Számos iparjogvédelmi művet publikált.⁷² 1923-ban m. kir. kormányfőtanácsosi címet kapott.⁷³ 1926-ban a szabadalmi és védjegyoltalom korszerű, új szabályozására vonatkozó törvényjavaslat előadói tervezetének elkészítésével megbízott háromtagú bizottságba nevezték ki.⁷⁴

Kelemen Manó István fia, *Kelemen András* okl. gépészmérnök 1919-ben *kétszer* kapott szabadalmi ügyvivői jogosítványt,⁷⁵ az 1900-ban alapított Magyar Hitese Szabadalmi Ügyvivők Testületének több éven át elnöke volt, az AIPPI Magyarországi Csoportjának pedig

⁶⁶ Szabadalmi Közlöny, 1914. 14. sz. 663. o.; elhalálozott 1943-ban (Szabadalmi Közlöny, 1943. 8. sz. 98. o.).

⁶⁷ *Kalmár Henriette – Bernauer Magda és dr. Somfai Éva* után – a harmadik hölgy volt, aki szabadalmi ügyvivő lett. Elhunyt 2004. január 13-án. (A család gyászjelentése a jelen cikk szerzőjének birtokában.)

⁶⁸ Kelemen Manó István külföld felé az Emanuel Kelemen és E. Stefan Kelemen nevet is használta. Neve Kelemen Manó, Kelemen M. István és Kelemen István alakban is előfordul.

⁶⁹ AIPPI – 1897–1997 Centennial Edition. AIPPI and the Development of Industrial Property Protection 1897–1997. Edited in the name of the AIPPI Foundation by the General Secretariat of AIPPI, Basel, 1997. A 153. oldalon közlik az 1897-ben megválasztott első végrehajtó bizottság névsorát, ahol három magyar tag – dr. Deutsch Izidor, dr. Heltai Ferenc és dr. Wagner Jenő – mellett Kelemen Manó az egyik titkár. A 125. oldalon közölt fotón az alakuló ülés résztvevői láthatók, köztük Kelemen Manó.

⁷⁰ *Dr. Karlóczyai János: A 75 éves AIPPI – az iparjogvédelem nemzetközi szervezete. I. rész. Újítók Lapja, 1973. 5. sz. 9–10. o.*

⁷¹ Szabadalmi Közlöny, 1928. 12. sz. 219. o.

⁷² *Kelemen Manó István: Az ügyvédek szerepe az ipari tulajdonjogok terén. Budapest, 1904; Kelemen Manó István: A találmányi szabadalmakról szóló 1895. évi XXXVII. törvénycikk revíziója. Kiadja az Országos Iparegyesület. Hungaria Könyvnyomda nyomása, Budapest, 1905; Kelemen István: A szabadalmi leírások és igénypontok szerkesztésének alapelvei. Szabadalmi Közlöny, 1919. augusztus 1-i 15. sz. 327–332. o.; 1919. szeptember 15-i 18. sz. 381–382. o.; 1919. október 1-i 19. sz. 398–402. o. (érdekes, hogy az I. részben Kelemen István neve után „iparjogvédelmi ügyvivő”, a II. és III. részben pedig „szabadalmi ügyvivő” van feltüntetve); E. Stefan Kelemen: La théorie de la rédaction des demandes de brevets. L'Ingénieur-Conseil, 1924. No. 6 et 7, pp. 113–132.*

⁷³ Szabadalmi Közlöny, 1923. 16. sz. 293. o.

⁷⁴ Szabadalmi Közlöny, 1926. 18. sz. 269. o.; Iparjogi Szemle, 1926. 9. sz. 34. o.

⁷⁵ A Szabadalmi Közlöny 1919. évi 12. számában a 233. oldalon megjelent elnöki közlemény szerint „A magyar tanácsköztársaság 60681/919. sz. rendeletével Kelemen András és 249/919. sz. a. Schwarz Gyula gépészmérnökök elvtársaknak (sic!) ügyvivői jogosítványt adott.” Ezeket a Tanácsköztársaság bukása után Heinrich Ferenc (lásd a 116. lábjegyzetet) kereskedelemügyi miniszter 71.659/1919. sz. rendeletével – a Tanácsköztársaság alatt kiadott egyéb rendeletek hatályon kívül helyezésével együtt – hatályon kívül helyezte, illetve érvénytelennek nyilvánította azzal, hogy „a szabadalmi ügyvivői vizsgát szabályszerűen letett mérnökök az ügyvivői jogosítványért újból folyamodhatnak” (Szabadalmi Közlöny, 1919. 18. sz. 367. o.). Nevezettek nyilván folyamodtak, és a „kereskedelemügyi miniszter 75124/919. számú rendeletével Kelemen András és Schwarz Gyula okleveles gépészmérnököknek szabadalmi ügyvivői jogosítványt adott” (Szabadalmi Közlöny, 1919. 21. sz. 433. o.).

titkára, majd alelnöke.⁷⁶ Az ő fia, *Gábor J. Kelemen* Washingtonban, Amerikai Egyesült Államok, a Spencer & Frank irodában volt szabadalmi ügyvéd. Nyugdíjba vonulása után Svájcban élt, elhunyt 2006. november 17-én Genfben.⁷⁷

Bernauer Zsigmond (1864–1942) 1886-ban szerezte meg vegyész mérnöki oklevelét a kir. József műegyetemen. 1896-ban kapott szabadalmi ügyvivői jogosítványt.⁷⁸ 1914-ben a műegyetem meghívott előadója lett, 1924-ben pedig a szabadalmi ügy technikai kérdései tárgykörből műegyetemi magántanári képesítést szerzett.⁷⁹ Titkára volt az AIPPI Magyarországi Csoportjának, és több ízben elnöke a Magyar Hites Szabadalmi Ügyvivők Testületének.⁸⁰ Mint az M.I.E. műszaki titkára, az Iparjogi Szemle egyik rovatvezetője volt 1907-től 1914-ig.

Bernauer Zsigmond leánya, *Bernauer Magda* vegyész volt az első magyar nő, aki szabadalmi ügyvivői vizsgát tett. 1948-ban kapta meg a szabadalmi ügyvivői jogosítványt.⁸¹ Bernauer Magda 1974-ben a szabadalmi ügyvivők közül elsőként kapott *Iparjogvédelmi Emlékérmét*.⁸²

Visszatérve az Egyesület történetére, az Iparjogi Szemle 1909-ben közölte a kereskedelmi kormány által közzétett szabadalmi törvénytervezetet,⁸³ ipari mintaoltalmi törvénytervezetet⁸⁴ és védjegyoltalmi törvénytervezetet,⁸⁵ hogy az Egyesület tagsága észrevételeit és javaslatait minél szélesebb körben megtehesse.

⁷⁶ Lásd a 132. lábjegyzetet és az Iparjogi Szemle 1936. 3. sz. 3. oldalán lévő közleményt. A 12. lábjegyzetben hivatkozott kiadvány 123. oldalán közölt 271. sz. dokumentum egy minisztertanácsi előterjesztés, amely 1936-ban a m. kir. Szabadalmi Bíróság negyvenéves évfordulója alkalmából többek között Kelemen András részére a kormányzó „legfelsőbb elismerésének” adományozására irányul.

⁷⁷ A család gyászjelentése a jelen cikk szerzőjének birtokában.

⁷⁸ *Bernauer Zsigmond* szabadalmi ügyvivői jogosítványának kiadásáról szóló hivatalos közleményben (Szabadalmi Közönlöny, 1896. 1. sz. 1. o.) az „okl. vegyész mérnök” helyett tévesen „okleveles vegyész” szerepel. Lásd *dr. Gulyás Pál*: Magyar írók élete és munkái. Új sorozat, III. kötet. A m. k. vall. és közokt. minisztérium, az Orsz. Széchenyi Könyvtár és a M. Tud. Akadémia támogatásával kiadja a Magyar Könyvtárosok és Levéltárosok Egyesülete, Budapest, 1941. 99. o. Bernauer Zsigmond az aktív szabadalmi ügyvivői gyakorlatról 1939. január 1-jével vonult vissza, elhunyt 1942. június 5-én (Szabadalmi Közönlöny, 1942. 12. sz. 135. o.). Iparjogvédelmi tárgyú művei: A „vegyi termék” fogalma a szabadalmi jog szempontjából. Magyar Chemiai Folyóirat, 1900. 11–12. sz.; A találmányi szabadalmakról szóló törvényjavaslat előadói tervezetének ismertetése és bírálata. Budapest, 1909.; Magyarország belépése a nemzetközi iparjogvédelmi unióba. Különlenyomat. „Patria” Irodalmi Vállalat és Nyomdai Részvénytársaság, Budapest, 1909.; Az elsőbbségi jog tartalma és harmadik személyek jogainak fenntartása. Iparjogi Szemle, 1927. 4. sz. 13. o.

⁷⁹ Magántanári képesítése tekintetében lásd a Szabadalmi Közönlöny, 1924. 11. sz. 217. oldalon megjelent közleményt. Somorjay Ottó emlékezése szerint „meghívott előadóként Bernauer Zsigmond adott elő szabadalmi jogot a Kir. József Műegyetemen” (a 157. lábjegyzetben hivatkozott visszaemlékezés, 3. o.). A Műegyetemen később dr. Ladoméri Szmertnik István m. kir. szabadalmi bíró adott elő meghívott előadói minőségben szabadalmi, minta- és védjegy jogot (Szabadalmi Közönlöny, 1941. 21. sz. 277. o.).

⁸⁰ Dr. Karlóczy János 70. lábjegyzetben hivatkozott írása, 9. o.; Szabadalmi Közönlöny, 1927. 6. sz. 93. o. és 1928. 6. sz. 104–106. o.

⁸¹ Az iparügyi miniszter „Tavy Lorándné sz. Bernauer Magda budapesti (II., Csalogány u. 7. sz.) lakosnak a szabadalmi ügyvivői jogosítványt kiadta.” Szabadalmi Közönlöny, 1948. 22. sz. 139. o. Ferenccfalvi Tavy Loránd 1931-ben kapott szabadalmi ügyvivői jogosítványt. Lásd dr. Palágyi Tivadar 59. lábjegyzetben hivatkozott írása, 14. o.

⁸² Az Egyesület elnöksége 1970-ben a tartósan kiemelkedő tevékenységet folytató egyesületi tagok számára Iparjogvédelmi Emlékérmét alapított. Lásd Horváth Gyula 161. lábjegyzetben hivatkozott tanulmánya, 32. o.

⁸³ Iparjogi Szemle, 1909. 3–4. sz. 37–39. és 43. o.; 47–91. o.

⁸⁴ Iparjogi Szemle, 1909. 5. sz. 93–96. o.; 105–120. o.; 6. sz. 133–147. o.

⁸⁵ Iparjogi Szemle, 1909. 7. sz. 149–150. o.; 159–176. o.; 8. sz. 201–219. o.

A szabadalmi törvényjavaslatot az Egyesületben több ülésen, részletesen megvitatták. Az Iparjogi Szemle részletesen beszámolt a vitaülésekről.⁸⁶

Az Egyesület neves *külföldi előadókat* hívott meg rendezvényeire. 1913-ban *dr. Nagy Ferenc* tiszteletbeli elnök felkérésére, aki akkor a világvédjegy magyarországi bizottságának elnöke is volt, *dr. Josef Kohler* titkos tanácsos, berlini egyetemi tanár – a német iparjogvédelem „pápája” – tartott előadást a Szabadalmi Hivatal tanácstermében a német „világvédjegy”-mozgalomról,⁸⁷ amely a védjegy jog világméretű egységesítését tűzte ki célul.⁸⁸

Az Egyesület 1913. május 24-én tartott *közgyűlésén*⁸⁹ az elhunyt *dr. König Gyula* helyébe ügyvezető elnökké választották *dr. Szász-Schwarz Gusztáv* egyetemi tanárt, m. kir. udvari tanácsost.⁹⁰ A közgyűlésen *dr. Emanuel Adler*, osztrák közmunkaügyi miniszteri titkár, a bécsi egyetem r. k. tanára tartott előadást „Reformtörekvések az ipari tulajdonjogok terén” címmel. Az előadást a következő mondatokkal zárta: „Az egyesek érdeke nem mindig azonos a közérdekkel és a törvényhozás legnehezebb feladata, hogy az egyesek érdeke és a közérdek között a középutat megtalálja. Ezen a jogterületen is érvényesülnie kell az alapelvnek: *Salus rei publicae suprema lex esto.*”⁹¹

Az Egyesületben két ülésben megvitatták a polgári törvénykönyv javaslatát, különös tekintettel a szellemitulajdon-jogra.⁹²

Tudósított az Iparjogi Szemle az „Üzleti Tisztességet Védő Egyesület” (ÜTVE) megalakulásáról,⁹³ amelynek alapító elnöke *Heinrich Ferenc*,⁹⁴ ügyvezető elnöke *Zwack Ákos*, ügyvezető titkára pedig *dr. Kelemen Nándor* lett.

Az Egyesület *felterjesztéssel* élt a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez a védjegyperek reformja ügyében. A védjegy- (és mintaoltalmi) ügyekben követendő peres eljárásról szóló rendelet tervezetét és indokolását *dr. Fazekas Oszkár* készítette el.⁹⁵

⁸⁶ Iparjogi Szemle, 1909. 7 sz. 154–155. o.; 8. sz. 177–198. o.; 9. sz. 223–239. o.; 10. sz. 243–270. o.; 1910. 1–2. sz. 13–20. o.

⁸⁷ Szabadalmi Közlöny, 1913. 2. sz. 83–84. o.; Iparjogi Szemle, 1913. 1–2. sz. 18. o. Ellene foglalt állást *dr. Fazekas Oszkár*: A világvédjegy. Iparjogi Szemle, 1914. 6. sz. 66–68. o. Kohlerrel kapcsolatban lásd a 138. lábjegyzetet.

⁸⁸ Ugyanez a célja a Szellemi Tulajdon Világszervezetében létrejött Védjegy jogi Szerződésnek, amelyet az 1999. évi LXXXII. törvény hirdetett ki.

⁸⁹ Iparjogi Szemle, 1913. 6. sz. 77–80. o.

⁹⁰ *Dr. szász Szász-Schwarz Gusztáv* (1858–1920) a budapesti tudományegyetem jogi karán 1893-tól a római jog, 1900-tól haláláig pedig a kereskedelmi és váltójog tanára. A magánjog területén számos becses könyvet és tanulmányt írt, így pl. „A jogi személy magyarázata” című alapvető műve 1907-ben jelent meg Budapesten. Részt vett a polgári törvénykönyv tervezeteinek kidolgozásában. 1913-ban jogtudományi munkásságáért „szász” előnévvel magyar nemesiséget kapott. 1918-tól az MTA lev. tagja. A „legszebben író magyar jogtudós” nevezte Magyary Géza akadémikus, a budapesti tudományegyetemen a polgári perrendtartás tanára, a Magyar Tudományos Akadémia 100 éves jubileuma alkalmából a magyar jogtudomány 100 évéről tartott előadásában.

⁹¹ Szabadalmi Közlöny, 1913. 11. sz. 520–524. o. Cicero „A törvényekről” c. könyvéből eredő szállóige: „A közjög legyen a legfőbb törvény.”

⁹² Iparjogi Szemle, 1914. 2–3. sz. 24–32. o.

⁹³ Iparjogi Szemle, 1914. 2–3. sz. 33–34. o.

⁹⁴ Lásd a 116. lábjegyzetet.

⁹⁵ Iparjogi Szemle, 1914. 7–10. sz. 85–99. o. és 100–101. o.

Az I. világháború az Egyesület működését is érintette. Tárgyalták az iparjogvédelemben a háború folytán bekövetkezett változásokat.⁹⁶ A háború miatt 1915-ben nem tartottak közgyűlést. Az 1916-ban tartott *közgyűlésen* elhatározták, hogy az 1915. évi Iparjogi Szemle helyett utóbb *évkönyvet* adnak ki.⁹⁷ 1916-ban is évkönyv jelent meg. A megelőző két esztendő működéséről beszámoló *közgyűlésen* dr. Szász-Schwarz Gusztáv ügyvezető elnök „Az iparjogvédelem a háborúban” címmel tartott megnyitó beszédet,⁹⁸ melyet a következő mondatokkal fejezett be:

„Az erőszak orgiái után, miket ez a példátlan háború jelent, a népek ismét a béke és a jogrend jótéteményeire fognak eszmélni, és a fegyveres mérközést ismét fel fogja váltani a békés munka és a békés forgalom.

Ezt a napot nekünk jogászoknak be kell várunk, és annak feladatait elő kell készítenünk. Adja Isten, hogy ez a nap minél hamarább reánk köszöntsön: a jogeszmében való hitet, amelyet a háború felhői elborítottak, a béke napja ismét vissza fogja hozni.”

A közgyűlésen dr. Fazekas Oszkár titkár tekintette át az Egyesület fennállásának első 10 évét.⁹⁹

1916-ban a kereskedelemügyi m. kir. miniszter megbízásából dr. Schuster Rudolf, a m. kir. szabadalmi tanács elnöke¹⁰⁰ készített indokolással ellátott előadói tervezetet a találmányi szabadalmak, a védjegyek és az ipari minták oltalmáról szóló törvényjavaslatokhoz.¹⁰¹ A tervezeteket az Egyesület évkönyvében közölte,¹⁰² és megjelentetett egy összehasonlítást az 1909. évi tervezettel, amelyben udvarias formában kritika tárgyává tették Schuster ama eljárást, hogy tervezetének indoklásában meg sem említette az előzményeket, pedig jócskán merített belőlük.¹⁰³ Ez a kritika – figyelemmel az érintett magas állására – jól mutatja azt a *szabad szellemet*, amely annak idején hazánkban a köz- és jogéletet jellemezte. Közölték

⁹⁶ Dr. Malonyai Emil: A háború és az iparjogvédelmet tárgyzó nemzetközi szerződések. Iparjogi Szemle, 1914. 7–10. sz. 79–83. o.

⁹⁷ Évkönyv az 1915. évre az Iparjogi Szemle 1915. évfolyamának pótlására. Kiadott a Magyar Iparjogvédelmi Egyesület 1916. január 15-én tartott évi közgyűlésének határozata értelmében. Budapest, 1916.

⁹⁸ A 97. l. ábjegyzetben hivatkozott évkönyv, 2–3. o.

⁹⁹ A 97. l. ábjegyzetben hivatkozott évkönyv, 3–5. o.

¹⁰⁰ Dr. Schuster Rudolf, aki 1860-ban született az erdélyi Medgyesen, „buzgó és eredményes szolgálatai elismeréséül” 1918-ban „medgyesi” előnévvel magyar nemességet kapott. A Szabadalmi Közlöny 1918. évi 5. számában a 73. oldalon megjelent közleményben „dr. Schuster Rezső” név és az adományozás kelteként 1918. február 13. van megadva. Ettől eltérően a Királyi Könyvekben „Schuster Adolf-Rudolf-András dr.” név és az adományozás kelteként 1918. július 23. szerepel (A Királyi Könyvek. Az I. Ferenc József és IV. Károly király által 1867-től 1918-ig adományozott nemességek, főnemességek, előnevek és címek jegyzéke. Szerkesztette és kiadja dr. Gerő József, Budapest, 1940. 187. o.). Dr. Schuster 1916-tól 1924-ig a Védjegytanács elnöke is volt (Szabadalmi Közlöny, 1925. 1. sz. 1. o.).

¹⁰¹ Dr. Schuster Rudolf: Az új szabadalmi törvénytervezet ismertetése. Szabadalmi Közlöny, 1916. 7. sz. 174–185. o.

¹⁰² Évkönyv az Iparjogi Szemle 1916. évfolyamának pótlására. A Magyar Iparjogvédelmi Egyesület kiadványa. Budapest, 1917, 2–16. o.; 18–26. o.; 26–31. o.

¹⁰³ Az 1909. évi és az 1916. évi szabadalmi törvénytervezetek. Írta: B. A 102. l. ábjegyzetben hivatkozott évkönyv, 66–67. o. A kritika felveti azt a kérdést, hogy vajon a tudományos publikációknál elfogadott etikai szabályok érvényesek-e jogszabálytervezetek publikálásánál.

továbbá egy rendkívül részletes elemzést *dr. Kósa Zsigmond*¹⁰⁴ egyetemi magántanár, miniszteri tanácsos, m. kir. szabadalmi bíró tollából.¹⁰⁵

Még a háború alatt kidolgozásra került az Egyesületben egy figyelemre méltó javaslat a békeállapot nemzetközi helyreállítására az iparjogvédelem területén, melyet franciául is publikáltak a szellemi tulajdon oltalmára létesült Egyesített Nemzetközi Irodák (B.I.R.P.I.) hivatalos lapjában.¹⁰⁶

Kutatásaink szerint 1917-től 1924-ig bezárólag nem jelent meg az Iparjogi Szemle,¹⁰⁷ és nincsen közvetlen adatunk az Egyesület működéséről. Baumgarten Nándor elnök 1926. évi jubiláris közgyűlésen elmondott ünnepi beszédéből tudjuk, hogy az 1916-os Schuster-féle tervezetek „20 vitailésben újból minden részletre kiterjedő, beható megvitatás tárgyát képezték, amelynek eredményeit vonatkozó *felterjesztéseinkben* foglaltuk egybe”.¹⁰⁸ Mindeközben folyt a világháború.

3. A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTT – 1925-TŐL 1940-IG

Az *Iparjogi Szemle* 1925. márciusában a XIX. évfolyam 1. számával *indult újra* mint az „Iparjogvédelmi Egyesület” közlönye, amely megjelent minden hó 1-jén a „Magyar Gyár-*ipar*” rendes mellékleteként.¹⁰⁹ Szerkesztőként *dr. Bányász Jenő* és *dr. Fazekas Oszkár* volt feltüntetve.

1925. február 12-én a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara dísztermében tartott *együttes közgyűlésen beolvadt*¹¹⁰ az Egyesületbe az „Üzleti Tisztességet Védő Egyesület”,¹¹¹ mely-

¹⁰⁴ *Dr. Kósa Zsigmond*, aki 1922-től 1923-ban történt nyugalomba vonulásáig alelnöke volt a m. kir. Szabadalmi Bíróságnak, szerzője volt a két kiadást megért kiváló szabadalomjogi kommentárnak: A magyar szabadalmi törvények magyarázata. Függlékben a nemzetközi unióra vonatkozó, Ausztriával, a Német Birodalommal, Spanyolországgal kötött nemzetközi szerződésekkel, és az ezekre vonatkozó végrehajtási rendeletekkel. Második, teljesen átdolgozott kiadás. Pollitzer Zsigmond és Fia bizománya, Budapest; Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdája, Debrecen, 1911.

¹⁰⁵ *Dr. Kósa Zsigmond*: Vélemény a szabadalmi törvénytervezetről. A 102. lábjegyzetben hivatkozott évkönyv, 68–101. o. A vitához hozzászólt még *dr. Perlmutter Alfréd* m. kir. szabadalmi bíró: Reflexiók a Schuster-féle szabadalmi törvényjavaslat fölött. Szabadalmi Közlöny, 1916. 24. sz. 610–612. o.

¹⁰⁶ *Dr. Oscar Fazekas*: Lettre de Hongrie. Propositions concernant le rétablissement des droits de propriété industrielle des ressortissants unionistes qui ont été atteints par des mesures militaires ou des événements de guerre. La propriété industrielle, 1918. február 28-i szám, 18–20. o. Lásd még: *dr. Oskar Fazekas*: Friedensregelung und Schutzverlängerung. Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht, 1917. Nr. 7/9.

¹⁰⁷ Iparjogi Szemle, 1925. 1. sz. 1. o., ahol egy szerkesztőségi cikkben azt írták, hogy az Iparjogi Szemle „több évi szünetelés után ott veheti fel feladatainak fonalát, ahol azt szerkesztőjének hadbavonulásakor letenni volt kénytelen”.

¹⁰⁸ Iparjogi Szemle, 1927. 1. sz. 2. o.

¹⁰⁹ Lásd a 25. lábjegyzetet. A tényleges megjelenésben az Iparjogi Szemle külön évfolyamszámozásával inkább melléklet volt, mint melléklet.

¹¹⁰ Az ÜTVE egyik fő célja megvalósult a tisztességtelen versenyről szóló 1923. évi V. törvénycikkkel. A törvény megalkotásának külső oka is volt. *Dr. Sente Lajos*: A tisztességtelen versenyről szóló törvény (1923. V. t.-c.) a gyakorlatban. A „Kereskedelmi Jog” kiadása. Hungária Hírlapnyomda R.-T., Budapest, 1928 c. művének 3. oldalán így írt erről: „Az 1923. évi V. t.-c.-be iktatott törvény életbeléptével a kereskedő világ évtizedes óhaja ment teljesedésbe. Az Ausztriával fennállott közönség eddig ismételt megakadályozott abban, hogy nemzeti érdekből a törvényt megalkossuk; s a gyászos trianoni békének kellett jönni, hogy annak (210. cikk) parancsszavára megcsináljuk az új törvényt”.

¹¹¹ Lásd a 93. lábjegyzetet az ÜTVE megalakulásáról.

nek főtitkára akkor *dr. Bányász Jenő*¹¹² volt. Az ÜTVE beolvasásával annak hivatalos lapja, a „Jury” megszűnt, illetve annak folytatása is az „Iparjogi Szemle” lett,¹¹³ amelynek címlapján az 1926. januári számtól az 1929. decemberi számig az „Iparjogi Szemle” cím mellett a „Jury” alcím is fel van tüntetve.

Az együttes közgyűlésen az alábbi tisztikart és szakosztályi tisztségviselőket választották meg:¹¹⁴

Tiszteletbeli elnökök:

- *dr. Nagy Ferenc* egyetemi tanár, ny. államtitkár¹¹⁵
- *Heinrich Ferenc* volt kereskedelemügyi miniszter¹¹⁶

Elnök: *dr. Baumgarten Nándor* egyetemi tanár¹¹⁷

Társelnök: *Saxlehner Kálmán* m. kir. kormányfőtanácsos, ásványvíz-nagykereskedő, a Védjegytanács tagja

Ügyvezető alelnök: *dr. Fazekas Oszkár* ügyvéd¹¹⁸

Alelnökök:

- *Bernauer Zsigmond* műegyetemi magántanár, hites szabadalmi ügyvivő
- *dr. Kuncz Ödön*, a budapesti tudományegyetem jogi karán a kereskedelmi- és váltó jog tanára

Főtitkár: *dr. Bányász Jenő*, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara titkára

Titkár: *dr. Volzer Károly*

Segédtitkár: *dr. Szcsepkovszky Árpád*

Pénztáros: *Porteller Tódor*, a Calderoni és Társa Rt. cégvezetője

¹¹² *Dr. Bányász Jenő* még mint a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara áruvédjegy- és mintalajstromozója szerzője volt „Az áruvédjegy- és mintaoltalmi jog kézikönyve” című, Franke Pál kiadásában Budapesten 1910-ben megjelent monográfiának, amely németül is megjelent: Das Marken- und Musterschutzrecht in Ungarn. Übersetzt von J. Schima. Nagyvárad, 1910. A monográfiát 1914-ben és 1921-ben is kiadták. Szerzője volt továbbá az „Iparjogvédelmi reformok” című műnek, amelyet a Pesti Könyvnyomda Részvénytársaság adott ki Budapesten 1918-ban. *Dr. Bányász Jenő* már főmunkatársa volt az Iparjogi Szemlének az 1913. évben.

¹¹³ Iparjogi Szemle, 1925. 4. sz. 14. o.

¹¹⁴ Iparjogi Szemle, 1925. 1. sz. 1–2. o.

¹¹⁵ Lásd a 11. lábjegyzetet.

¹¹⁶ *Ómoraviczai Heinrich Ferenc* 1866-ban született a vasáru-nagykereskedő Heinrich-családban. 1915-ben részt vett az ÜTVE megalapításában, és annak elnöke lett. A budapesti Kereskedelmi és Iparkamara alelnöke és a Kamara Iparjogvédelmi osztályának elnöke, valamint a Budapesti Kereskedelmi Testület elnöke is volt. 1919–20-ban a Friedrich-kormányban és a Huszár-kormányban volt kereskedelemügyi miniszter. 1926-ban hunyt el (Heinrich Ferenc emlékezete. Iparjogi Szemle, 1926. 6. sz. 22. o.).

¹¹⁷ *Dr. Baumgarten Nándor* (1875–1935) ügyvédként már az Egyesület megalakításában részt vett. A Magyar Jogászegylet titkára volt, később közigazgatási bíró és a budapesti egyetemen nyilv. r. k. tanár lett. „Jogerő a közigazgatási eljárásban” (örökzöld téma!) címmel Grill Károly Könyvkiadóvállalata kiadásában Budapesten 1917-ben jelent meg érdekes monográfiája. Kisebbségi írásait „Dr. Baumgarten Nándor összegyűjtött tanulmányai. Dr. Kuncz Ödön egyetemi tanár emlékezésével. I–II. kötet” címmel rendezte sajtó alá dr. Szladits Károly egyetemi tanár, dr. Hoff György (lásd a 145. lábjegyzetet) és dr. Szigeti Dezső ügyvéd közreműködésével. Grill Károly Könyvkiadóvállalata, Budapest, 1936.

¹¹⁸ *Dr. Fazekas Oszkár* 18 éven át volt az Egyesület titkára, majd főtitkára (lásd a 17. lábjegyzetet), ezt a tiszteletet vette át tőle *dr. Bányász Jenő*. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter *dr. Fazekas* 1914-ben a hites szabadalmi ügyvivők vizsgálóbizottsága (vizsgabizottsága) tagjává nevezte ki (Szabadalmi Közlöny, 1914. 11. sz. 487. o.).

A szakosztályok, azok elnökei és előadói a következők lettek.

Szabadalmi szakosztály

Elnökök: *Schimanek Emil* műegyetemi tanár¹¹⁹ és *dr. Lévy Béla* ügyvéd¹²⁰

Előadók: *Bérczi Róbert* hites szabadalmi ügyvivő és *dr. Urbach Lajos* ügyvéd

Védjegyszakosztály

Elnökök: *Saxlehner Ödön* és *Pollák Illés*

Előadók: *dr. Szász János* ügyvéd,¹²¹ *dr. Szente Lajos* ügyvéd¹²² és *dr. Richter Béla*

Üzletverseny-szakosztály

Elnökök: *dr. Pap Dezső* államtitkár és *dr. Balás P. Elemér* miniszteri tanácsos

Előadók: *dr. Beck Salamon* ügyvéd,¹²³ *dr. Kelemen Frigyes* ügyvéd és *dr. Malonyai Emil*¹²⁴

Szerzői jogi szakosztály

Elnökök: *Ranschburg Viktor*¹²⁵ és *dr. Szalai Emil*¹²⁶

Előadók: *dr. Ranschburg Nándor* ügyvéd¹²⁷ és *dr. Palágyi Róbert* ügyvéd¹²⁸

A tisztikar megválasztása után *dr. Meszlény Artur* egyetemi magántanár¹²⁹ „A tisztességtelen versenyről” címen tartott előadást.

Az Iparjogi Szemle 1925. évi és következő évfolyamaiban az Egyesület „Iparjogvédelmi Egyesület” névvel szerepel. Nem találtunk adatot a névváltozásra. Elképzelhető, hogy az 1925. évi egyesülési közgyűlésen vagy valamelyik korábbi közgyűlésen határoztak a „magyar” jelzőnek a névből való elhagyásáról. „Iparjogvédelmi Egyesület” név szerepel az Egye-

¹¹⁹ *Schimanek Emil* okl. gépészmérnök számos találmánynak volt feltalálója. 1940-ben a m. kir. Kúriához nevezték ki szabadalmi ülnöknek öt évi időtartamra (Szabadalmi Közlöny, 1940. 8. sz. 105. o.).

¹²⁰ Lásd a 21. lábjegyzetet.

¹²¹ *Dr. Szász János* szerzője a 38. lábjegyzetben hivatkozott kétkötetes védjegyjogi kompendiumnak.

¹²² *Dr. Szente Lajos* szerzője volt a „Vélemény a védjegyek oltalmáról szóló törvényjavaslatról” című, 1910-ben publikált tanulmányának, valamint a 110. lábjegyzetben hivatkozott versenyjogi dolgozatnak.

¹²³ *Dr. Beck Salamon* (publikációiban használta a Beck Sala nevet is) (1885–1974) ügyvéd, később egyetemi tanár. Iparjogvédelmi tárgyú munkái: *dr. Beck Salamon–dr. Vámbéry Rusztem: A tisztességtelen versenyről* szóló törvény magyarázata. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés kiadása, Budapest, 1923; *dr. Beck Salamon: Magyar Védjegyjog. A „Polgári jog” könyvtára*, 19. füzet. A szerző saját kiadása. Kertész József könyvnyomdája, Budapest–Karcag, 1934. *Dr. Beck Salamon* részt vett az Egyesület 1962-es újraindításában, az új MIE ügyvezető elnökévé választották. 1971-ben elsőként kapta meg az Iparjogvédelmi Emlékérmeket (Horváth Gyula 161. lábjegyzetben hivatkozott tanulmánya, 29. és 32. o.).

¹²⁴ Lásd a 96. lábjegyzetet.

¹²⁵ Ranschburg Viktor szerzői jogi irodalmi tevékenységére lásd a 19. és 32. lábjegyzetet.

¹²⁶ *Dr. Szalai Emilnek*, a „Jogállam” című folyóirat egyik szerkesztőjének az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Rt.-nél jelent meg 1922-ben két műve: „A magyar szerzői jog” és „Az irodalmi és művészeti művek védelmére alakult nemzetközi Berni Unió (1922. évi XIII. t.-cikk)”.

¹²⁷ Mint már említettük, *dr. Ranschburg Nándor* volt korábban az Iparjogi Szemle szerzői jogi rovatvezetője, illetve a „Szerzői Jog” melléklap szerkesztője.

¹²⁸ Lásd a 31. lábjegyzetet

¹²⁹ Lásd a 138. lábjegyzetet

sület által ezután kiadott valamennyi általunk ismert könyvön is. A 132. lábjegyzet szerinti jegyzékben viszont a „Magyar Iparjogvédelmi Egyesület” név van megadva, de ez abból is adódhat, hogy a névváltozást nem jelentették be az AIPPI Magyarországi Csoportjánál.

Az Egyesület 20 éves fennállását az 1926. december 12-én tartott jubiláris közgyűlésen¹³⁰ ünnepelték, amelyen *dr. Nagy Ferenc* tiszteletbeli elnök mondott megnyitó beszédet. *Dr. Baumgarten Nándor* elnök ünnepi beszédében megemlékezett az Egyesület addigi vezetőiről, köztük az 1920-ban elhunyt *dr. Szász-Schwarz Gusztáv* ügyvezető elnökről, és áttekintette a főbb eseményeket. Ezután *dr. Emanuel Adler*, a bécsi egyetem tanára¹³¹ tartott előadást „Versenytvény és védjegyjog” címen, amelyben többek között azt a helyzetet tárgyalta, amikor a formális védjegyjog érvényesítése az üzleti tisztességbe, a jó erkölcsbe ütközik. A közgyűlésen *dr. Bányász Jenő* felolvasta a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara *dr. Fazekas Oszkárt* a jubileum alkalmából köszöntő átiratát, és átadta neki a kamara díszérmét.

Említésre méltó, hogy az Iparjogvédelmi Egyesület jogi személyként tagja volt a *Nemzetközi Iparjogvédelmi Szövetség (AIPPI) Magyarországi Csoportjának*.¹³² Az AIPPI 1930 júniusában Budapesten tartotta *XIV. kongresszusát*, amikor is a plenáris ülések a Magyar Tudományos Akadémia palotájának nagytermében voltak. A kongresszuson kb. 400 résztvevő és kb. 100 kísérő hölgy vett részt.¹³³

Az Iparjogi Szemle 1929. áprilisi 4. számának egyik része (1–4. o.) *Gewerberechtliche Rundschau* címen német nyelven, másik része (5–7. o.) magyar nyelven jelent meg. Az „Iparjogi Szemle” cím mellett „*Gewerberechtliche Rundschau*” alcím szerepel, és egyes számok teljesen német nyelvűek.

1929-ben arról tudósított az Iparjogi Szemle, hogy a magyarországi védjegyérdekeltek közös érdekeik képviselőjére *Magyar Védjegy Szövetség* néven egyesületet hoztak létre, melynek elnökévé *dr. Schuster Rudolfot*, a m. kir. Szabadalmi Felsőbíróság nyug. elnökét választották.¹³⁴

1932 novemberében *dr. Karl Junckerstorff*, a Tisztességtelen Verseny Ellen Alakult Nemzetközi Liga (L.I.C.D.) elnöke tartott előadást a budapesti Kereskedelmi és Iparkamarában az ajándékozás, árrontás és kiárúsítás versenyjogi kérdéseiről. Az illusztris előadót *dr. Bányász Jenő*, a liga magyarországi képviselője köszöntötte.¹³⁵

¹³⁰ Iparjogi Szemle, 1926. 12. sz. 44. o. és 1927. 1. sz. 1–3. o.

¹³¹ Lásd a 91. lábjegyzetet.

¹³² Az AIPPI Magyarországi Csoportja tagjainak név- és címjegyzéke 40 jogi személy és 55 magánszemély tagot sorolt fel, köztük a Magyar Iparjogvédelmi Egyesületet, Budapest, V. Mária Valéria utca 12. címmel. Tag volt a Magyar Hites Szabadalmi Ügyvivők Testülete is. A Magyarországi Csoport elnöke akkor *belatini Belatiny Artur* felsőházi tag, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara elnöke volt. Alelnöke *Kelemen István*, titkára *Kelemen András*, pénztárosa pedig *Janssen Lajos* hites szabadalmi ügyvivők voltak. *Szabadalmi Közlöny*, 1928. 12. sz. 219–221. o.

¹³³ Iparjogi Szemle, 1930. 6. sz. 1. o. és 8–9. sz. 1. o. A 69. lábjegyzetben hivatkozott kiadványban a 168. oldalon közöltek egy fotót a kongresszus résztvevőiről, ahol *belatini Belatiny Artur*, *Kelemen István* és *Kelemen András* is látható.

¹³⁴ Iparjogi Szemle, 1929. 4. sz. 8. o. Lásd még a 150. lábjegyzet által hivatkozott részt.

¹³⁵ Iparjogi Szemle, 1932. 11–12. sz. 1. o.

1935-ben elhunyt *dr. Baumgarten Nándor* elnök. Az Egyesület következő rendes közgyűlésén az alábbi tisztikart választották meg.¹³⁶

Elnök: *Fleissig Sándor* m. kir. kincstári főtanácsos, az Angol–Magyar Bank alelnök-vezérigazgatója¹³⁷

Társelnökök (jogászi részről):

- *dr. Balás P. Elemér* m. kir. kúriai bíró
- *dr. Kuncz Ödön* egyetemi ny. r. tanár
- *dr. Mayer Géza*, a m. kir. Szabadalmi Bíróság alelnöke
- *dr. Meszlény Artur* ny. m. kir. ítélőtáblai bíró, egyetemi ny. r. k. tanár, ügyvéd¹³⁸
- *Schilling Zoltán*, a m. kir. Szabadalmi Bíróság elnöke
- *dr. Szladits Károly* egyetemi ny. r. tanár

Társelnökök (közgazdasági részről):

- *Balla Sándor*, a dr. Wander Gyógyszerészeti és Vegyészeti Gyár Rt. vezérigazgatója¹³⁹
- *belatini Belatiny Artur* felsőházi tag, az AIPPI Magyarországi Csoportjának elnöke
- *Dembitz Gyula* okl. gépészmérnök, kamarai tag
- *dr. Keleti Kornél*, a Magyar Vegyészeti Gyárosok Országos Egyesületének elnöke
- *Orphanides János*, a Ganz és Társa Rt. alelnöke
- *Saxlehner Kálmán* m. kir. kormányfőtanácsos, a Saxlehner András-cég főnöke, a Védjegytanács tagja¹⁴⁰

Ügyvezető társelnökök:

- *Bernauer Zsigmond* műegyetemi magántanár, hites szabadalmi ügyvivő
- *dr. Fazekas Oszkár* ügyvéd

Pénztáros: *Gerő Emil*, az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Rt. igazgatója

Számvizsgáló bizottság

Elnök: *Gáspár Artur*, volt h. államtitkár, az Angol–Magyar Bank igazgatója

Tagok: *Schmidt István*, a Calderoni és Társa Rt. igazgatója és *Schön Sándor*, a Klein és Fia Rt. igazgatója

¹³⁶ Iparjogi Szemle, 1935. 5. sz. 1–2. o.

¹³⁷ *Fleissig Sándor* (1869-1939) a budapesti Kereskedelmi Akadémia elvégzése után bankházat alapított, majd 1910-tól az Angol–Magyar Bank jogelődjének alkalmazásába lépett, ahol ügyvezető igazgatói minőségben a tőzsdeosztályt vezette. Utóbb nevezett bank vezérigazgatója, alelnök-vezérigazgatója lett. 1906-tól a tőzsdetanács tagja, majd a budapesti Áru- és Értéktőzsde alelnöke, 1931-től elnöke lett. A Pesti Lloyd-Társulat igazgatósági tagja, 1935-től felsőházi tag. A zene- és képzőművészetek barátja és pártolója, a Budapesti Sakk-kör elnöke volt.

¹³⁸ *Dr. Meszlény Artur* iparjogvédelmi vonatkozású művei: A tisztességtelen versenyről szóló törvény (1923. évi V. törvény) magyarázata. Athenaeum Irod. és Nyomdai Rt., Budapest, 1923; Josef Kohler als Mensch und Gelehrter. Acta Litterarum Ac Scientiarum Regiae Universitatis Franciscus-Josephinae. Sectio: Juridico-Politica. Tom. I. Fasc. 4. Kiadja a M. kir. Ferencz József tud. egyetem barátainak egyesülete, Szeged Városi Nyomda és Könyvkiadó R.-T., Szeged, 1925

¹³⁹ Balla Sándor 1936-ban a Tisztességtelen Verseny Ellen Alakult Nemzetközi Liga magyarországi csoportjának elnöke lett (Iparjogi Szemle, 1936. 3. sz. 2. o.). Lásd még a 143. lábjegyzetet.

¹⁴⁰ A 12. lábjegyzetben hivatkozott kiadvány, 274. o.

Főtitkár: *dr. Bányász Jenő*, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara titkára

Titkárok: *dr. Bányász István*, *dr. Nemes László*, *dr. Pongrácz Elemér* és *dr. Sente Andor*

1936-tól az Iparjogi Szemle már nem melléklapja a Magyar Gyáriparnak. A fellelhető lappéldányok szerint a megjelenés hézagossabbá vált.

1936 októberében a *Tisztességtelen Verseny Ellen Alakult Nemzetközi Liga (L.I.C.D.)* Budapesten tartotta kongresszusát, ebből az alkalomból az Iparjogi Szemle *dr. Bányász Jenő* és *dr. Fazekas Oszkár* szerkesztésében egy számozás nélküli különszámot adott ki, amelyben francia, német, angol és olasz nyelven jelentek meg közlemények.

Dr. E. Bányász és *dr. Kartsoke Alajos* alább megadott szakkönyveinek kiadói megjelöléséből is látszik, hogy abban az időben az Iparjogvédelmi Egyesület „*kebelében*” működött az L.I.C.D. magyarországi csoportja.¹⁴¹

1937-ben az Iparjogi Szemlének csak három száma jelent meg: kettő ezek közül egy-egy tanulmány gépiratának másolata.

Az 1938. évben az Iparjogi Szemle új címlappal jelentkezett, mint az Iparjogvédelmi Egyesület, a Tisztességtelen Verseny Ellen Alakult Nemzetközi Liga Magyar Csoportjának és a Magyar Védjegy Szövetségnek hivatalos lapja, továbbra is *dr. Bányász Jenő* és *dr. Fazekas Oszkár* szerkesztésében. Laptulajdonosként az Iparjogvédelmi Egyesület volt feltüntetve. A „Joggyakorlat” rovat vezetője *dr. Beer János* budapesti ügyvéd, a „Külföld” rovaté *dr. Nötel Rudolf* volt.

1937. decemberében elhunyt *belatini Belatiny Artur*, az Egyesület társelnöke, az AIPPI Magyarországi Csoportjának elnöke.¹⁴²

Az Egyesület 1938. február 25-én tartott következő közgyűlésén *dr. Halla Aurél* államtitkárt, a Magyar Reklámszövetség elnökét, az L.I.C.D. alelnökét, az Egyesület elnökhelyettesévé, *dr. Nizsalovszky Endre* egyetemi tanárt és *Kuncz Rudolfot*, a Meinel Gyula Rt. vezérigazgatóját pedig társelnökké választották. *Balla Sándor* lemondása folytán az L.I.C.D. Magyarországi Csoportjának elnökévé *dr. Keleti Kornélt*, az Egyesület társelnökét választották meg.

Az AIPPI Magyarországi Csoportja *belatini Belatiny Artur* elnök halála és *Kelemen András* titkár lemondása folytán csonkává vált tisztikar kiegészítésére 1938. március 21-én rendkívüli közgyűlést tartott. Ezen elnökké választották *Mihályfi Dezső* m. kir. kormányfőtanácsost, okl. gépészmérnököt, a Láng L. Gépgyár Rt. ügyvezető igazgatóját, társelnöknek *dr. Bányász Jenőt*, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara titkárát, *dr. Fazekas Oszkár* ügyvédet és *dr. Medgyes Károly* szabadalmi ügyvivőt, titkárnak *Kolos Aurél* szabadalmi ügyvivőt, pénztáros maradt *Janssen Lajos* szabadalmi ügyvivő. Azáltal, hogy *dr. Fazekas Oszkár*, az Egyesület ügyvezető társelnöke és *dr. Bányász Jenő*, az Egyesület főtitkára társelnökei lettek a Magyarországi Csoportnak, az Egyesület és a csoport kapcsolata szorosabb lett.¹⁴³

¹⁴¹ Iparjogi Szemle, 1937. 3. sz. 2. o.

¹⁴² Iparjogi Szemle, 1938. 1. sz. 3. o.; Szabadalmi Közlöny, 1938. 1. sz. 1–2. o.

¹⁴³ Iparjogi Szemle, 1938. 2. sz. 26–27. o.; Szabadalmi Közlöny, 1938. 8. sz. 115–116. o.

A rendelkezésünkre álló adatok szerint 1939 volt az utolsó év, amikor az Iparjogi Szemle még megjelent. Egy géppel írt, 1939. június hóra dátumozott tájékoztató szerint hat számot terveztek váltakozva német, francia és magyar nyelven. Ezek közül csak az április–júniusi 2. szám volt fellelhető, amely írógéppel írt formában jelent meg, csak a fedőlap volt nyomdai úton előállítva. Ez a szám, amelyen kiadóként „Iparjogvédelmi Egyesület – Ungarische Landesgruppe der internationalen Liga zur Bekämpfung des unlauteren Wettbewerbs” van feltüntetve, az aktuális iparjogvédelmi joggyakorlatot ismertette magyar nyelven.

Az 1940-tól 1946-ig terjedő időszakra – egy levél kivételével¹⁴⁴ – nem találtunk adatot az Egyesület működésére. Azt sem tudjuk, hogy az Egyesület addigi történetének két meghatározó egyénisége, dr. Fazekas Oszkár és dr. Bányász Jenő eme időszakban működtek-e még, és túlélték-e a világháború és az üldözések szörnyű viharát.

4. KIADVÁNYOK A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTT

Az Egyesület ebben az időszakban jelentős iparjogvédelmi tárgyú *kiadói tevékenységet* is folytatott. Az alábbiakban felsoroljuk azokat a *szakkönyveket*, melyek kutatásaink szerint az Egyesület kiadásában láttak napvilágot.

Dr. Bányász Jenő–dr. Szegő Izsó: A tisztességtelen verseny. Törvénytárgyakkal és joggyakorlattal, továbbá a védjegy-, szerzői jogi, szabadalmi, cégjogi törvények és az ipari mintavédelmi rendelet szövege és magyarázata. Kiadja az Iparjogvédelmi Egyesület. „Élet” Irodalmi és Nyomda Rt., Budapest, 1926.

Dr. Bányász Jenő: A tisztességtelen verseny. A jury-k és választott bíróságok joggyakorlata. Kiadja az Iparjogvédelmi Egyesület, Budapest, 1927.

Dr. Bányász Jenő: Védjegyoltalom – Tisztességtelen verseny. Kiadja az Iparjogvédelmi Egyesület Athenaeum r.-t. könyvnyomdája, Budapest, é. n. [1928]. [Molnár Dániel színes illusztrációival].

Dr. Meszlény Artur: A verseny szabadsága és tisztessége. Kiadja az Iparjogvédelmi Egyesület. Ujságüzem Könyvkiadó és Nyomda Rt., Budapest, 1929.

Dr. Bányász Jenő: Tisztességtelen verseny. Kiadja az Iparjogvédelmi Egyesület. Ujságüzem Könyvkiadó és Nyomda Rt., Budapest, 1929.

Dr. Bányász István–dr. Szente Andor: Tisztességtelen verseny. Az 1923:V. t.-c. teljes joggyakorlata és az üzleti hirdetések korlátozása és az 1923:V. t.-c. módosítása tárgyában hozott 1933:XVII. t.-c. magyarázata. Az Iparjogvédelmi Egyesület kiadása. A Pesti Lloyd-Társulat Könyvnyomdája, Budapest, 1934.

¹⁴⁴ Az Iparjogvédelmi Egyesület Elnökségének levélpapírján a külügyminiszternek írt, 1940. április 4-én kelt levél az Egyesület által a külföldi hatóságok, kamarák és bíróságok részére szétküldendő körlevél tárgyában. A 12. lábjegyzetben hivatkozott kiadvány, a 260. dokumentum a CD-ROM-mellékletben.

Dr. Bányász István–dr. Szente Andor: Tisztességtelen verseny. (Az 1923:V. t.-c. és az 1933: XVII. t.-c. magyarázata). Az Iparjogvédelmi Egyesület kiadása. Sárkány Nyomda r.-t., Budapest, 1935.

Dr. Bányász István: Hogyan hirdessünk hogy hirdetésünk a tisztességtelen versenyről és az üzleti hirdetések korlátozásáról szóló törvények tiltó rendelkezéseibe ne ütközzék. Az Iparjogvédelmi Egyesület kiadása, Budapest, 1936.

Dr. E. Bányász: Leitgedanken des internationalen und nationalen Wettbewerbsrechtes in Europa. Ergebnisse des Budapester Kongresses der Ligue Internationale contre la Concurrence Déloyale. Herausgegeben von der Ungarischen Gruppe der Ligue Internationale contre la Concurrence Déloyale. Iparjogvédelmi Egyesület. Druck der Athenaeum A.-G., Budapest, 1937.

Dr. E. Bányász: Leitgedanken des internationalen und nationalen Marken- u. Muster-schutzrechtes in Europa. Herausgegeben von der Ungarischen Gruppe der Ligue Internationale contre la Concurrence Déloyale. Iparjogvédelmi Egyesület. Druck der Athenaeum A.-G., Budapest, 1937.

Dr. Kartsoke Alajos: Hatásköri viták és kérdések a Tvt. gyakorlatában. (Különös tekintettel az ipari tulajdonjogokra és a szerzői jogra). Kiadja az Iparjogvédelmi Egyesület (A Tisztességtelen Verseny Ellen Alakult Nemzetközi Liga Magyar Csoportja). Hungária-nyomda és Lapkiadó Vállalat, Kecskemét, 1937. [A Tvt. rövidítés a tisztességtelen versenyről szóló 1923. évi V. törvénycikket jelöli.]

Dr. Hoff György: Szabadalmi jog. Az Iparjogvédelmi Egyesület kiadmánya. Dunántúl Pécsi Egyetemi Könyvkiadó és Nyomda R.-T. Pécs, 1939.¹⁴⁵

Dr. Bányász István–dr. Párniczky Mihály: Tisztességtelen verseny és védjegyoltalom. Az Iparjogvédelmi Egyesület kiadása. Európa Irodalmi és Nyomdai Rt., Budapest, 1940.

5. SZÉTSZÓRATÁS 1946-BAN

Amint az I. világháború megszakította az Egyesület működését, úgy a II. világháború is szétzilálta hazánkban az iparjogvédelmi intézmények, így az Iparjogvédelmi Egyesület éle-

¹⁴⁵ *Dr. Hoff György* 1909-ben született. 1930-ban szerzett jogi doktorátust a Pázmány Péter tudományegyetemen. Utána ügyvédi gyakorlatot folytatott. 1935-ben egyéves állami ösztöndíjat kapott Genfben „A hites könyvvizsgáló joghelyzete” című, a Pázmány Péter tud. egyetem hiteljogi szemináriumának kiadványaként a Dunántúl Pécsi Egyetemi Nyomda által Pécsen 1934-ben kiadott munkája alapján. A Nemzetek Szövetségének könyvtárában kezdte tanulmányozni a szabadalmi jogot, ennek gyümölcse lett a monográfia. A II. világháború végén az Amerikai Egyesült Államokba ment. A Yale University-n 1947-ben LL.B.-, 1950-ben LL.M.-fokozatot szerzett. 1950-től 1952-ig Associate Professor volt a New York Law School-ban. Nemzetközi magánjogi témában megjelent cikke: George G. Hoff: Adjustment of Conflicting Rights. A Suggested Substitute for the Method of Choice-of-Laws. Virginia Law Review, Vol. 38., No. 6 (October 1952), pp. 745–768. Jogtanácsos volt az Office of Price Administration-nál, majd a Paramount Pictures egyik leányvállalatánál. 1994-ben hazalátogatott és felkereste az Országos Találmányi Hivatalt, ahol dr. Vékás Gusztáv, a hivatal akkori elnökhelyettese fogadta (Hoff György Santa Barbarában, Kaliforniában 1996. január 17-én kelt, a jelen cikk szerzőjéhez intézett kiadatlan levele).

tét. A Szabadalmi Bíróság működése 1944. december 24-től Budapest ostroma miatt megszűnt, majd 1945. március 16-án újra megindult.¹⁴⁶

Nincs tudomásunk arról, hogy az Egyesület a háború után újra működött volna, kivéve egy adatot: 1946-ban az akkori *belügyminiszter feloszlatta* az Egyesületet.¹⁴⁷ A feloszlátás az egyesülési szabadsággal elkövetett visszaélések megtorlásáról szóló 1938. évi XVII. törvény-cikk alapján történt, amely törvénycíkket a 7.330/1946. M. E. sz. rendelet akként módosított és egészített ki, hogy valamennyi egyesület – tekintet nélkül alapszabályszerű céljára – a belügyminiszter főfelügyelete alá került.

Ezt a rendeletet a Nagy Ferenc-kormány a szovjet vezetés alatt álló Szövetséges Ellenőrző Bizottság nyomására bocsátotta ki. A Bizottság akkori ügyvezető alelnöke, Szviridov altábornagy Nagy Ferenc miniszterelnökhöz intézett, 1946. június 28-án kelt levelében többek között azt „ajánlja” a magyar kormánynak, hogy „vonja újabb lajstromozás és igazolás alá az országban működő valamennyi társadalmi szervezetet – egyesületet, társaságot, kört, klubot stb. – és tiltsa be mindazon szervezeteket, amelyek fasisztabarát elemeknek nyújtanak menedéket”. Nem volt véletlen a szovjet kívánság: Rákosi Mátyás, a Magyar Kommunista Párt akkori főtitkára az 1946. július 8-i pártközi tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy „amit az oroszok követelnek, az többé-kevésbé azonos azzal, amit a Baloldali Blokk pártjai hónapok óta kívánnak a kormánytól”.¹⁴⁸

Figyelemre méltó, hogy az ideiglenes nemzeti kormány a fegyverszüneti egyezmény 15. pontja értelmében 1945. február 26-án kiadott, a fasiszta politikai és katonai jellegű szervezetek feloszlataásáról szóló 529/45. M. E. sz. rendelete már feloszlattott 25 ilyen szervezetet. Eme rendelet, valamint a belügyminiszternek az egyesületek működésének felülvizsgálata tárgyában kiadott 20.165/1945. B. M. sz. rendelete alapján, amely utóbbit a 20.200/1945. B. M. sz. rendelet egészítette ki, már megtörtént az egyesületek felülvizsgálata, és 1945 októberéig további 154 egyesület feloszlataását rendelték el.¹⁴⁹ A szovjet kívánság „újabb” igazolási eljárásra és betiltásokra irányult.

Hasonlóképpen *feloszlataásra* került a Védjegyes Drogue és Illatszerárukat Védő Egyesület, a Hazai Védjegy Egyesület, a Magyar Védjegy Szövetség,¹⁵⁰ a Magyar Feltalálók Orszá-

¹⁴⁶ Szabadalmi Közlöny, 1945. április 16-án megjelent 1–8. sz. 2. o. Ezt a számot – és még néhány utána következőt – stencillel állították elő, de a címek és feliratok magyarul és franciául voltak megadva.

¹⁴⁷ A Magyar Közlöny 1946. október 31-i, 249. számában a 7. oldalon tették közzé az Iparjogvédelmi Egyesület feloszlataásáról szóló közleményt (289.678/1945. IV/3.). Ugyanezen számban közölték többek között a Könyvszakértők Országos Testülete, a Budapesti Sajt- és Vajnagykereskedők Egyesülete, a Kispesti Dalárda, a Hahóti Gazdakör, a Budapesti Szent Lőránd Polgári Jótékonyági Egylet és a Székesfehérvári Korcsolyázó Egyesület feloszlataását.

¹⁴⁸ *Földesi Margit: A Szövetséges Ellenőrző Bizottság Magyarországon (Visszaemlékezések, diplomáciai jelentések tükrében 1945–1947)*. IKVA Kiadó Kft., Budapest, 1995, 120–134. o.

¹⁴⁹ *Kovalcsik József: A kultúra csarnokai*, III. kötet (Kézirat gyanánt). Művelődésutató Intézet, Budapest, 1986, 12–13. o.

¹⁵⁰ Lásd a 134. lábjegyzetet.

gos Szövetsége (MAFEOSZ), a Magyar Országos Reklám Szövetség,¹⁵¹ valamint több ezer más magyar civil szervezet.¹⁵²

Nem lehetett akkoriban még látni, hogy miképpen a legtöbb civil szervezetnél önkényes és indokolatlan volt a feloszlítás, hasonlóképpen törvénytelen hatalmi önkénynek fognak áldozatul esni néhány évvel később a feloszlításokat elrendelő miniszterek.¹⁵³ Eme történelmi események mintha azt mutatnák, hogy *az emberi szabadság egy és oszthatatlan.*¹⁵⁴

Az *AIPPI Magyarországi Csoportja*¹⁵⁵ és a *Magyar Hites Szabadalmi Ügyvivők Testülete* 1945 után még néhány évig fennállt, de aztán ezek is beszüntették működésüket. Az állam és a jog elhalásának marxista elmélete szerint az iparjogvédelemnek is el kellett volna halnia, ezért művelőire sem volt szükség.¹⁵⁶ A Szabadalmi Bíróságot megszüntették, helyébe az Országos Találmányi Hivatal lépett.¹⁵⁷

¹⁵¹ A közlemények ezekről a feloszlításokról a Magyar Közlöny 1947. január 17-i 13. számában (291.968/1946. IV/3.), 1947. március 29-i 72. számában (289.482/1946. IV/3.), 1947. április 24-i 92. számában (496.549/1946. IV/3.), 1948. január 10-i 7. számában (547.676/1947. IV/3. B. M.) és 1948. február 3-i 27. számában (437.577/1947. IV/3. B. M.) jelentek meg.

¹⁵² A civil egyesületek első nagyobb csoportjának (81 egyesület) feloszlításáról a Magyar Közlöny 1946. február 2-i 28. számában jelent meg közlemény. Ebben többek között a Lébényi Ág. Hitv. Evangélikus Olvasókör Egyesület, a Füzeseabonyi Rk. Egyházközség Leánycsoportok Egyesülete, a Szent István Gimnázium Öreg Diákjainak Egyesülete, a Magyar Barlangkutató Társulat, a Zenekedvelők Egyesülete, a Soproni Lovas Egyesület és a Gyulai Műbarátok és Művészek Egyesülete feloszlítását tették közzé.

A Magyar Közlöny 1946. február 10-i 34. számában jelent meg közlemény az 1867-ben alapított Magyar Mérnök- és Építész-Egylet feloszlításáról (254.538/1945. IV/14. B. M. szám). Az egylet mindenkor figyelemmel kísérte az iparjogvédelem fejlődését és javaslatokat is tett: A találmányi szabadalmak és a használati minták oltalmáról szóló törvényjavaslat. A magyar mérnök- és építész-egylet szabadalmi bizottságának jelentése. Bánki Donát, Edvi Illés Aladár és Jámbor Gyula (lásd a 62. lábjegyzetet) cikkelyei és az 1894-ik évi szabadalmi ankét tárgyalásai. Budapest, 1895; A magyar mérnök- és építész-egylet javaslata az új szabadalmi törvényjavaslatról. Különlenyomat a „Magyar mérnök- és építész-egylet heti értesítőjé”-nek 1895. évfolyamából. Pátria Részvénytársaság Könyvnyomdája, Budapest, 1895; A magyar mérnök- és építész-egylet észrevételei a találmányi szabadalmakra vonatkozó törvényjavaslat előadói tervezetére. Budapest, 1910. A Magyar Közlöny 1946. október 19-i 239. számában közölték a Nemzetközi Jogász Kamara Magyar Csoportja feloszlítását (292.402/1946. IV/3.).

¹⁵³ A belügyminiszter 1945. november 15-től Nagy Imre, majd 1946. március 20-tól 1948. augusztus 5-ig Rajk László volt, akit Kádár János követett a belügyminiszteri székben.

¹⁵⁴ Vö. Illyés Gyula „Egy mondat a zsarnokságról” című költeménye.

¹⁵⁵ Dr. Karlóczyai János 70. lábjegyzetben hivatkozott írása, 11. o. és dr. Palágyi Tivadar 171. lábjegyzetben hivatkozott írása, 5. o.

¹⁵⁶ *Horváth Gyula*, a MIE tiszteletbeli elnöke a következőképp írta le a történéseket: „A szabadalmi ügyvivők száma a háború befejezését követő években – előbb az igények és utánpótlás hiányában, majd 1949-től kezdve a hatalmat családri módon megragadott diktatúra elitélő és gátló szemlélete folytán – tovább csökkent. ... A Szabadalmi Ügyvivők Testülete a háborút követő években – a magyar gazdaság kárára – működését beszüntetni kényszerült.” *Horváth Gyula: Szemelvények az Egyesület múltjából (A Magyar Iparjogvédelmi Egyesület 30 éves jubileumára)*. A Magyar Iparjogvédelmi Egyesület 1993. január havi rendezvényeinek programja, Budapest, 1992. december, 12. o.

¹⁵⁷ *Somorjay Ottó* szabadalmi ügyvivő a következőket írta erről az időszakról: „A Magyar Kir. Szabadalmi Bíróság megszünt, székházát elvették, hiánytalan iratgyűjteményét közprédává tették és kiváló bírói karát átmenetileg laikusokkal helyettesítették. Hosszú évekbe telt, amíg az intézmény magához tért, és az újabb generáció a szakszerűséget ismét hathatósan biztosítani tudta.” *Somorjay Ottó „A Magyar Kir. Szabadalmi Bíróság” című, Káptalanfüreden 1996. március 10-én kelt kiadatlan visszaemlékezése*, 5. o. (Somorjay Ottó volt szíves annak idején a visszaemlékezés másolatát a jelen cikk szerzőjének rendelkezésére bocsátani.)

A szabadalmi ügyvivői magángyakorlatot ugyan jogszabályi úton nem törölték el, de a gyárak és egyéb vállalatok államosításával, valamint a Találmányokat Értékesítő Nemzeti Vállalat (TALÉRT)¹⁵⁸ létrehozásával, amely utóbbit az állami vállalatok szabadalmi ügyvivői teendőinek ellátására kizárólagos joggal ruháztak fel,¹⁵⁹ a legtöbb szabadalmi ügyvivő magán-tevékenysége gyakorlatilag ellehetetlenült.

Az állami és pártvezetés szovjet mintára újítási és találmányi mozgalmat hozott létre, ennek társadalmi szinten a szakszervezetek lettek a felelősei.¹⁶⁰ Az ágazati elven tagolt szakszervezetek voltak hivatva ellátni az adott ágazatban foglalkoztatott összes „dolgozó” érdekképviselését. Az egy-egy szakmát, foglalkozást, illetve hivatást gyakorlókat tömörítő civil szervezetek nem voltak kívánatosak.

6. ÚJRAKEZDÉS 1962-BEN

Hosszú szünet után, 1958-tól kezdődően a Külkereskedelmi Minisztérium, a Magyar Kereskedelmi Kamara és a Budapesti Műszaki Egyetem égisze alatt történt több sikertelen próbálkozást követően, 1962-ben lehetett *ismét megalakítani* a Magyar Iparjogvédelmi Egyesületet. *Horváth Gyula* egyik tanulmányában leírta a megalakulás történetét.¹⁶¹ Az *alakuló ülés* a Budapesti Műszaki Egyetemen volt, a *dr. Csűrös Zoltán* Kossuth-díjas akadémikus, műegyetemi tanár¹⁶² által vezetett Szerves Kémiai Technológiai Tanszéken.

Az újraindításban a már említett *dr. Csűrös Zoltán*, továbbá *dr. Beck Salamon* jogász, egyetemi tanár,¹⁶³ *dr. Lengyel Béla* Kossuth-díjas akadémikus, egyetemi tanár,¹⁶⁴ *dr. Dán Jenő*, az

¹⁵⁸ A TALÉRT neve utóbb „Licencia” Találmányokat Értékesítő Vállalatra változott, amelynek a szabadalmi ügyvivői teendőket ellátó osztálya Danubia Szabadalmi Iroda néven működött (Szabadalmi Közlöny, 1950. 12. sz. 133. o. és 1951. 1. sz. 6. o.).

¹⁵⁹ *Dr. Almay György*: A szabadalmi ügyvivőkről. Újítók Lapja, 1967. évi 17., 18. és 19. szám; 19. szám, 15–16. o.

¹⁶⁰ *Dr. Perédi Károly*: A tízéves újítómozgalom. In: Kézikönyv az újításokról és találmányokról (A 38/1957. számú kormányrendelet alapján készült új kiadás). Az Országos Találmányi Hivatal kiadványa. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1958. Az akkori viszonyokról képet nyújtanak az Újítók Lapja 1949–1956 évfolyamai.

¹⁶¹ *Horváth Gyula*: Iparjogvédelem Magyarországon. Kiadta: az „Alapítvány az iparjogvédelmi kultúráért” az Országos Találmányi Hivatal közreműködésével, Budapest, 1994, 29. o.

¹⁶² *Dr. Csűrös Zoltán* (1901–1979) okl. vegyészmérnök, 1929-ben műszaki doktori oklevél, 1936-ban egyetemi magántanár, 1941-től ny. r. tanár a budapesti Műegyetemen. 1940-ben és 1946-ban a Kúriához szabadalmi ülnökké nevezték ki (Szabadalmi Közlöny 1940. 14. sz. 201. o. és 1946. 17. sz. 80. o.). 1946-tól az MTA levelező, majd rendes tagja. 1953-ban Kossuth-díjat kapott. Számos találmány feltalálója volt [*Glatz Ferenc* (főszerk.): A Magyar Tudományos Akadémia Tagjai 1825–2002. MTA Társadalomkutató Központ – Tudománytár, Budapest, 2003, I. kötet 241–242. o.].

¹⁶³ Lásd a 123. lábjegyzetet.

¹⁶⁴ *Dr. ebesfalvi Lengyel Béla* (1903–1990) okl. vegyészmérnök, bécsi műegyetemi tanulmányok és 1927-ben elnyert műszaki doktori képesítés után, amelyet a budapesti műegyetem 1933-ban honosított, a budapesti tudományegyetemen 1928-ban bölcsészeti doktorátust is szerzett. A tudományegyetemen tanársegéd volt, 1934-ben egyetemi magántanár lett. 1934–42-ben szabadalmi bíró volt. A bírói kinevezésére vonatkozó minisztertanácsi előterjesztés közölve van a 123. lábjegyzetben hivatkozott kiadványban: a 123. oldalon megadott 269. sz. dokumentum a CD-ROM-mellékletben. Bírói működése alatt megjelent munkái: a filozofikus „Természettudomány és világszemlélet”, Kis Akadémia Könyvtára, XXIII. kötet, Budapest, 1936; a színvonalas ismeretterjesztő „Világhódító ipari anyagok”, Királyi Magyar Természettudományi Társulat, Budapest, 1939; az iparjogvédelmi témájú „A szabadalom és iparfejlesztő jelentősége”, Mérnöki Továbbképző Intézet kiadványai XI. kötet 8. füzet, „Patria” Irodalmi Vállalat és Nyomdai Rt. kiadása,

Országos Találmányi Hivatal jogtanácsosa, *Horváth Gyula* okl. vegyész-mérnök, szabadalmi ügyvivő,¹⁶⁵ a Gyógyszeripari Kutató Intézet igazgatóhelyettese és *dr. Vida Sándor* jogtanácsos szereztek elévülhetetlen érdemeket. A megalakulást támogatta *Tasnádi Emil* és *Kiss András*, az Országos Találmányi Hivatal akkori elnöke és elnökhelyettese.¹⁶⁶

Az Egyesületet 1962-ben újra megalapító tagok közül köszönet illeti a még közöttünk lévő következő személyeket: *dr. Gedeon Sándor*, *dr. Messmer Andrásné*, *dr. Palágyi Tivadar* és *dr. Somfai Éva* szabadalmi ügyvivőt, valamint *dr. Vida Sándor* jogtanácsost.

Az Egyesület felügyelő szerve az Országos Találmányi Hivatal volt, amelynek elnöke, *Tasnádi Emil* az Egyesületet 2240-41-43 szám alatt 1962. április 16-án nyilvántartásba vette.¹⁶⁷ A megalakulásról a Szabadalmi Közlönyben jelent meg közlemény.¹⁶⁸ A tagdíj természetes személyeknek évi 10 forint, jogi személyeknek évi legalább 500 forint volt.

1967. január 1-től az Egyesület a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége (MTESZ) tagegyesülete lett. Az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény hatálybalépése után az Egyesület önállósodott, azt a Fővárosi Bíróság 391. sorszám alatt társadalmi szervezetként vette nyilvántartásba.¹⁶⁹

A MIE megalakulása utáni évben, 1963-ban újra megalakult az *Ipari Tulajdon Oltalmára Létesült Nemzetközi Egyesület (AIPPI) Magyar Csoportja*, melyet az AIPPI végrehajtó bizottsága a Nyugat-Berlinben tartott kongresszuson, 1963. június 3-án ismert el nemzeti csoportként.¹⁷⁰

Budapest, 1942. A „Világhódító ipari anyagok”-nak az izzólámpáról szóló, „A fény nem fényűzés” című utolsó fejezete a következő sorokkal zárul: „Költői lelkületű írók a tudományt lobogó fáklához szokták hasonlítani, amely fényével bevilágítja az emberiséget. Az izzólámpa élő tartalmat ad e költői hasonlatnak, mert benne valóban az emberi tudás változik át fényre és sugároz szét mindannyiunkra.” *Dr. Lengyel* 1942-től 1950 végéig szabadalmi ügyvivőként működött (Szabadalmi Közlöny, 1942. 13. sz. 147. o. és 1943. 1. sz. 12. o.). 1946-ban a Magyar Hites Szabadalmi Ügyvivők Testületének titkárává választották (Szabadalmi Közlöny, 1946. 20. sz. 98. o.). 1950-ben, amikor a szabadalmi ügyvivői magán-tevékenység gyakorlatilag ellehetetlenült, a Szabadalmi Közlöny 1951. évi 4. számában jelent meg közlemény arról, hogy *dr. Lengyel Béla* szabadalmi ügyvivői tevékenységét „szünetelteti” (micsoda optimizmus!) és ennek folytán irodája működését 1951. január 1. napjával beszüntette. Visszatért a budapesti tudományegyetemre, ahol az általános és szerves kémiai tanszéken lett tanszékvezető egyetemi tanár. 1955-ben Kossuth-díjat kapott. 1961-től az MTA levelező, 1967-től rendes tagja. Számos találmány feltalálója volt [*Glatz Ferenc* (főszerk.): *A Magyar Tudományos Akadémia Tagjai 1825–2002. MTA Társadalomkutató Központ – Tudománytár, Budapest, 2003, II. kötet 790–791. o.*].

¹⁶⁵ *Horváth Gyula* az Egyesület hajójának fáradhatatlan kormányosa, majd parancsnoka 1968-tól 1980-ig a főtitkári, 1980-tól 1985-ig az elnöki, 1985-től 1996. december 30-án bekövetkezett haláláig pedig a tiszteletbeli elnöki tisztséget töltötte be.

¹⁶⁶ *Tasnádi Emil* 1958-tól 1979-ig volt elnöke az Országos Találmányi Hivatalnak (a 12. lábjegyzetben hivatkozott kiadvány, 256. o.).

¹⁶⁷ A megalakulás az egyesületekről szóló 1955. évi 18. sz. törvényerejű rendelet alapján történt, amely szerint az egyesület felett a felügyeletet az egyesület alapszabályszerű célja szerint illetékes minisztérium (országos hatáskörű szerv) gyakorolta, és az egyesület mint jogi személy létrejöttéhez a felügyeleti szerv által történt nyilvántartásba vétel volt szükséges.

¹⁶⁸ Szabadalmi Közlöny, 1962. 10. sz. 355–356. o.

¹⁶⁹ Fővárosi Bíróság 1989. október 5-én kelt 6.Pk.60.420/1. sz. végzése

¹⁷⁰ *Dr. Karlóczai János*: A 75 éves AIPPI – az iparjogvédelem nemzetközi szervezete. I. rész. Újítók Lapja, 1973. 5. sz. 9–11. o.; II. rész. Újítók Lapja, 6. sz. 19–21. o.

A szabadalmi ügyvivők társadalmi szervezete csak jóval később tudott megalakulni. A Magyar Iparjogvédelmi Egyesület kebelén belül 1969-ben hozták létre a Szabadalmi Ügyvivők Körét,¹⁷¹ amely hasonló módon működött, mint az egyes szakosztályok, illetve az 1983-ban megalakított Feltalálók és Újítók Köre¹⁷² és az 1986-ban létrehozott Szeniorok Köre.¹⁷³

Az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény tette lehetővé, hogy a szabadalmi ügyvivők 1989-ben *Szabadalmi Ügyvivői Kamara* néven saját *egyesületet* hozzanak létre,¹⁷⁴ amely egyesület közgyűlése 1997. január 22-én kimondta a feloszlást, miután előzőleg megalakult a *köztestületi Szabadalmi Ügyvivői Kamara*.¹⁷⁵

Nem véletlen, hogy ugyancsak 1989-ben alakult meg a *Magyar Feltalálók Egyesülete*, amely az 1948 előtt működött MAFEOSZ-t tekinti elődjének.¹⁷⁶

1991-ben a MIE adózási megfontolásokból „Alapítvány az iparjogvédelmi kultúráért” néven *alapítványt* hozott létre, amely 2006-ig állott fenn.¹⁷⁷ Az Egyesület mint társadalmi szervezet 1999-ben elnyerte a „közhasznú” minősítést, ami az Egyesületnek juttatott adományok tekintetében jelent némi előnyt.¹⁷⁸

Az Egyesület 1970-től kiadja a *Magyar Iparjogvédelmi Egyesület Közleményei* (röviden: MIE Közleményei) időszaki folyóiratot,¹⁷⁹ melynek 2006-ig 46 száma és egy különszáma¹⁸⁰ jelent meg.

Az *Újítók Lapja* az 1971. évi 1. számtól az 1980. évi 2. számig az Egyesület hivatalos lapja volt.¹⁸¹

¹⁷¹ *Dr. Palágyi Tivadar*: A szabadalmi ügyvivői hivatás története Magyarországon, II. rész. Iparjogvédelmi Szemle, a Szabadalmi Közlöny és Védjegyértesítő melléklete, 1999. április, 2. o.

¹⁷² *Kóbor László*: Együtt az újítókkal és feltalálókkal. A 180. lábjegyzetben hivatkozott különszám, 74–83. o.

¹⁷³ Horváth Gyula 161. lábjegyzetben hivatkozott tanulmánya, 33. o.

¹⁷⁴ A Fővárosi Bíróság nyilvántartásba vevő végzése 1989. július 31-én kelt. Dr. Gödölle István szabadalmi ügyvivő, a megalakuláskor megválasztott elnök 1989. augusztus 31-én kelt levelével bejelentette az egyesület megalakulását dr. Pusztai Gyulának, az Országos Találmányi Hivatal akkori elnökének (a 12. lábjegyzetben hivatkozott kiadvány 242. és 257. o., valamint a 945. dokumentum a CD-ROM-mellékletben).

¹⁷⁵ A szabadalmi ügyvivőkről szóló 1995. évi XXXII. törvény 37. §-a alapján a köztestületi Szabadalmi Ügyvivői Kamara (2003-tól: Magyar Szabadalmi Ügyvivői Kamara) 1996. október 30-án alakult meg. A megalakulást az alakuló közgyűlésen megválasztott elnök, dr. Gödölle István 1996. november 12-én kelt levelében jelentette be dr. Szarka Ernőnek, a Magyar Szabadalmi Hivatal akkori elnökének, aki a kamara felett törvényességi felügyeletet gyakorolt. A Szabadalmi Ügyvivői Kamara megalakulásáról és a megválasztott tisztségviselőkről közlemény jelent meg a Szabadalmi Közlöny és Védjegyértesítő 1996. évi 11. számában a CV. oldalon.

¹⁷⁶ A MAFEOSZ vonatkozásában lásd a 151. lábjegyzetet.

¹⁷⁷ A Fővárosi Bíróság 1991. november 11-én kelt 9.Pk.67.295/2 sz. végzésével az alapítványt 2316. sorszámon vette nyilvántartásba, és 2006. július 6-án kelt 9.Pk.67.295/1991/4 sz. végzésével törölte az alapítványok nyilvántartásából.

¹⁷⁸ Fővárosi Bíróság 13.Pk.60.420/1989/13. sz. 1999. március 23-án kelt végzése

¹⁷⁹ Az Egyesület 1996-ban történt névváltozásának megfelelően 1997-től a folyóirat „Magyar Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Egyesület Közleményei” címen jelenik meg.

¹⁸⁰ 100 éves a szabadalmi rendszer Magyarországon. Magyar Iparjogvédelmi Egyesület közleményei, Különszám, 1996. A magyar szabadalmi rendszer 100 éves jubileuma alkalmából megjelent kétnyelvű, magyar–angol különszám, amely dr. Bogsch Árpád, a Szellemi Tulajdon Világszervezete főigazgatójának előszava, valamint dr. Lontai Endre elnök és Marosi György főtítkárra bevezetője után 19 cikket tartalmaz az elmúlt száz év iparjogvédelmi történetéről.

¹⁸¹ Az Újítók Lapja 1949-ben az Országos Találmányi Hivatal kéthetente megjelenő lapjaként indult. Az 1980. évi 3. számtól ismét az OTH lapjaként jelent meg 1985. december végéig. A lap 1986. januárjától „Siker” címen havi magazinként jelent meg 1989. december végéig, amikor is megszűnt.

Az újonnan megalapított Egyesület 30 éves jubileuma alkalmából, 1992-ben *Horváth Gyula*, az Egyesület akkori tiszteletbeli elnöke mondott emlékbeszédet.¹⁸² Ő már említett tanulmányában is foglalkozott az iparjogvédelmi társadalmi tevékenység magyarországi történetével.¹⁸³ *Dr. Palágyi Tivadar* a szabadalmi ügyvivői hivatás magyarországi történetéről szóló írásában szintén foglalkozott az Egyesület történetével.¹⁸⁴ *Az újraindítás 40 éves jubileuma* alkalmából 2002-ben *dr. Bacher Vilmos* ügyvédkollégánk tartott megemlékezést.¹⁸⁵

7. EPILÓGUS*

Amikor most Egyesületünk múltjára emlékezünk, és meghajtjuk fejünket elődeink előtt, reméljük, hogy példájuk a jelenben is ösztönzést ad az iparjogvédelmi „mesterség” magas szintű művelésére és ezzel hazánk bevezetőben említett emelkedésének elősegítésére, hogy megvalósuljanak a költő szavai:¹⁸⁶

*Semmi mesterség nem enyészik ottan,
Gazdag a kalmár, s az egész közönség,
Ott tanít a bölcs, danol a poeta,
Él az igazság.*

¹⁸² Horváth Gyula 156. lábjegyzetben hivatkozott írása, 11–14. o.

¹⁸³ Horváth Gyula 161. lábjegyzetben hivatkozott tanulmánya, 28–37. o.

¹⁸⁴ *Dr. Palágyi Tivadar* 171. lábjegyzetben hivatkozott írása, 4. o.

¹⁸⁵ *Dr. Bacher Vilmos: 40 éves a Magyar Iparjogvédelmi Egyesület (Szubjektív visszaemlékezés)*. Magyar Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Egyesület Közleményei, 43. sz. 2002. 7–17. o.

¹⁸⁶ *Csokonai Vitéz Mihály: A békekötésre*

* A szerző köszönetet mond mindazoknak, akik voltak szívesek munkájához adatokat közölni, illetve dokumentumokat rendelkezésre bocsátani. Köszöni továbbá a Magyar Szabadalmi Hivatal Iparjogvédelmi Szakkönyvtára és Szabadalmi Tára munkatársainak az irodalmazásban nyújtott szíves segítségét, valamint Szücs Lászlónénak a szöveg figyelmes gondozását.